

Απομαγνητοφώνηση της Εκδήλωσης – Συζήτησης που πραγματοποιήθηκε στην Κατάληψη Apertus στο Αγρίνιο το Σάββατο 27/07 με αφορμή την έκδοση της μπροσούρας του Επαναστατικού Αγώνα: «ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΑΚΡΑΤΙΚΗ – ΑΤΑΞΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ».

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με τη τηλεφωνική επικοινωνία και παρέμβαση των συντρόφων μελών του Επαναστατικού Αγώνα Πόλα Ρούπα και Νίκο Μαζιώτη και ακολούθησε συζήτηση με τη συμμετοχή και τις ερωτήσεις πολλών συντρόφων που παραβρέθηκαν στο χώρο.

*****

Έναρξη της εκδήλωσης-Εισήγηση

Σύντροφος Φ.: Καλησπέρα Σύντροφοι/ισσες. Στην ουσία η σημερινή εκδήλωση αναφέρεται στην αταξική-ακρατική κοινωνία Ισότητας -Αλληλεγγύης και αυτοδιεύθυνσης, την μελλοντική. Τώρα, εύλογα μπορεί κάποιος να πει: Τώρα, εν μέσω κρίσης και κορωνοϊού, πτώσης των κινημάτων – αναφέρομαι βέβαια στην Ελλάδα– το γιατί επιλέγουμε να κάνουμε αυτήν την εκδήλωση προκύπτει από τον τίτλο της αφίσας: ‘Μέσα από τις κοινότητες αγώνα του σήμερα, με το βλέμμα στραμμένο στις αυτοδιευθυνόμενες ελεύθερες κοινότητες του αύριο’. Δηλαδή, τις Κομμούνες. Αυτό έρχεται να “κολλήσει” με κάτι που ακουγόταν σαν ανέκδοτο, μια ιστοριούλα που υπάρχει από την εποχή της Ισπανικής Επανάστασης που λέει ότι το 1936, τότε που ο εργάτης και ο διανοούμενος ταυτιζόταν κατά κάποιον τρόπο, και έλεγε ότι ήταν δύο σύντροφοι που κάθονταν και ρωτάει ο ένας τον άλλο: “Σύντροφε, τι είναι υτορία;” Και απαντάει ο άλλος: “Η υτορία είναι κάτι σαν τον ορίζοντα. Προχωράς εσύ δυο βήματα μπροστά και ο ορίζοντας απομακρύνεται 2 βήματα. Προχωράς εσύ τέσσερα βήματα και απομακρύνεται ο ορίζοντας τέσσερα βήματα. Κάπως έτσι είναι και η υτορία”. “Και τότε σε τι μας χρησιμεύει η υτορία;” Ήταν βέβαια εύλογο το ερώτημα· και η απάντηση ήταν: “Μας βοηθάει να προχωράμε”. Πάνω σε αυτό είναι και το γνωμικό ότι σημασία δεν έχει το αποτέλεσμα, σημασία έχει ο αγώνας και μέσα από τον αγώνα γεννιούνται και διάφορα περιεχόμενα.

Τώρα εμείς για τη σημερινή εκδήλωση θέλω να πω πως κατά τη διάρκεια του lockdown και ενώ η κατάληψη συνέχιζε να είναι ανοικτή και να λειτουργεί ως χώρος συλλογικοποίησης και συνάντησης, διαπιστώσαμε για άλλη μια φορά ότι το κράτος σαν μορφή κοινωνικής οργάνωσης είναι αναποτελεσματικό και αναξιόπιστο γενικά για την κοινωνία. Σε περιόδους κρίσης φαίνεται ότι είναι απών και όταν λέω κρίσης, δεν λέω μόνο για την οικονομική που όλη η χασούρα στις τράπεζες μετακυλίστηκε στο άτομο, ούτε για την κρίση τώρα την υγειονομική. Αυτό το πράγμα που προέκυψε από τον καπιταλιστικό τρόπο ανάπτυξης μετακυλίστηκε πάλι σε ατομική ευθύνη. Αλλά γενικά σε καταστροφές, όπως είδαμε στην πυρκαγιά στο Μάτι ή στις πλημμύρες της Μάνδρας κλπ, φαίνεται ότι το κράτος δεν υπάρχει. Και το μόνο που μπορεί να βοηθήσει είναι οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, η αλληλεγγύη, η κοινωνική συνεργασία, η σχέση που έχεις με τον διπλανό σου και πώς έχουν αναπτυχθεί αυτές οι σχέσεις. Γιατί το κράτος εμφανίζεται ως μεσολαβητής της κοινωνικής ζωής και δεν αφήνει να δημιουργηθούν σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, με αποτέλεσμα και ο άνθρωπος να είναι αδύναμος, να διαλύεται η κοινωνική συνοχή και ο καθένας να μένει μόνος του και πολλές φορές δεν μπορεί να ανταποκριθεί. Επομένως σε όλες τις κρίσεις το κράτος φαίνεται ότι το μόνο που το ενδιαφέρει, είναι να διαχειριστεί την κρίση, να βάλει στο κέντρο τον εαυτό του σαν οντότητα και να είναι ο διαχειριστής. Δεν το ενδιαφέρει να αντιμετωπίσει την κρίση, να λυθεί το θέμα. Έτσι λοιπόν κατά τη διάρκεια του lockdown μέσα

από τη κατάληψη γεννήθηκε μια πρωτοβουλία και πάνω σε αυτό συζητούσαμε: “Ωραία, το κράτος δεν λειτουργεί. Εμείς είμαστε αναρχικοί, τι λέμε; Πώς θέλουμε να είναι ο κόσμος που αγωνιζόμαστε; Πως περίπου θέλουμε να είναι;”.

Προσπαθήσαμε να φτιάξουμε ένα συνεκτικό, ένα περιληπτικό κείμενο για το πώς θέλουμε να είναι ο κόσμος για τον οποίο αγωνιζόμαστε για να το συμπεριλάβουμε στις βασικές αρχές και θέσεις μας στο κείμενο που θα βγάλουμε με αφορμή και τα “γενέθλια” της κατάληψης, πολιτικές και διαχειριστικές. Φτιάξαμε ένα κείμενο και στη συνέχεια προτάθηκε να γίνει και αυτή η εκδήλωση για την έκδοση της Πόλας Ρούπα και του Νίκου Μαζιώτη μελών του Επαναστατικού Αγώνα για την ακρατική-αταξική κοινωνία. Προμηθευτήκαμε 20 αντίτυπα από το βιβλίο, το διαβάσαμε και προτάθηκε να γίνει και αυτή η εκδήλωση και στην ουσία αυτό έρχεται σαν φυσικό επόμενο όλης αυτής της συζήτησης. Οπότε αυτό το κομμάτι που έχουμε γράψει και θα το συμπεριλάβουμε στις βασικές αρχές και θέσεις μας είναι αυτό που θα διαβάσει τώρα ο σύντροφος:

Εισήγηση κατάληψης Apertus

Συντροφος Π.: “Για ποιον κόσμο αγωνιζόμαστε. Ο κόσμος της εκμετάλλευσης, της καταπίεσης και της λεηλασίας μπορεί να τερματιστεί, μονάχα με μια παγκόσμια κοινωνική επανάσταση, που θα συνενώσει όλες τις επαναστατικές και κοινωνικές δυνάμεις. Μια επανάσταση που θα καταργήσει άμεσα το κράτος και όλες τις εξουσιαστικές και ιεραρχικές δομές. Παράλληλα, θα απαλλοτριώσει και θα κοινωνικοποιήσει τα μέσα παραγωγής και την ιδιοκτησία του κεφαλαίου, θα κοινωνικοποιήσει δομές και υπηρεσίες όπως η εκπαίδευση, η υγεία, τα μέσα μεταφοράς, επικοινωνίας και διανομής κ.α., ενώ η πρόσβαση στα παραγόμενα αγαθά θα είναι ελεύθερη. Αυτή η επαναστατική αλλαγή της κοινωνικής ζωής, με τη δημιουργία νέων ανθρώπων και παραγωγικών σχέσεων, θα έχει διαρκή χαρακτήρα, με συχνές νέες επαναστάσεις, οι οποίες θα συμβάλουν στην εξέλιξη και την ανάπτυξη του ατόμου και της κοινωνίας, σε αρμονία πάντα με την φύση.

2

Στο κέντρο της οικονομικής και πολιτικής οργάνωσης θα είναι η ίδια η κοινωνία, τα συμβούλια και οι συνελεύσεις της. Ο καθένας και η καθεμία, θα μπορεί να συμμετέχει και να συναποφασίζει για όλες τις υποθέσεις που τον/την αφορούν στους χώρους όπου ζει, συνεισφέρει και δημιουργεί. Η κοινωνία θα έχει συνομοσπονδιακό χαρακτήρα. Θα οργανώνεται σε αυτοδιευθυνόμενες ελεύθερες κοινότητες (κομμούνες), που θα είναι συνδεδεμένες η μια με την άλλη σε τοπικές και περιφερικές ομοσπονδίες, χωρίς καμία εξουσία, ρυθμίζοντας τις υποθέσεις τους με κοινή συμφωνία και ελεύθερη αποδοχή.

Στην θέση της καπιταλιστικής ανάπτυξης θα υπάρχει η ελεύθερη ένωση όλων των παραγωγικών δυνάμεων, βασισμένη στην συνεργασία και την κοινοκτημοσύνη, με στόχο την ικανοποίηση των κοινωνικών και ατομικών αναγκών και σκοπό την ελεύθερη και πλήρη ανάπτυξη όλων των ανθρώπων. Στην θέση της πατριαρχικής καταπιεστικής οικογένειας θα υπάρχουν ανοιχτές κοινότητες, χωρίς διακρίσεις φύλου και ηλικίας, με την πρόθεση οι νέοι να σχεδιάζουν όπως θέλουν τις ζωές τους. Μια κοινωνία που η ελευθερία του ενός δεν περιορίζεται από την ελευθερία του άλλου, αλλά η ελευθερία του καθενός συμπληρώνεται και πραγματώνεται μέσα από την ελευθερία των άλλων. Η παραπάνω μορφή οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης αποτελεί τον ελευθεριακό κομμουνισμό και την αναρχία. Αυτόν τον κόσμο προσπαθούμε να φέρουμε μέσα μας, αυτόν να συνθέσουμε και να προεικονίσουμε στις κοινότητες του σήμερα, γι’ αυτόν τον κόσμο αγωνιζόμαστε”.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να πούμε ότι στο χώρο υπάρχει κουτί οικονομικής ενίσχυσης των μελών του Επαναστατικού Αγώνα Νίκου Μαζιώτη και Πόλας Ρούπα και ότι η εκδήλωση θα ηχογραφηθεί. Όποιος θέλει μπορεί να πάρει το μικρόφωνο και να τοποθετηθεί ή να κάνει ερωτήσεις πάνω στις τοποθετήσεις των συντρόφων. Όποιος δεν θέλει να πάρει το μικρόφωνο ή δεν θέλει να ηχογραφηθεί, θα υπάρχει χαρτί στο χώρο

που θα γυρνάει για να γράφονται εκεί κάποιες ερωτήσεις, ανάλογα βέβαια, αν κάποιος έχει διαβάσει τη μπροσούρα και έχει κάτι να πει και να ρωτήσει.

Σύντροφος Φ.: Σχετικά με αυτό και μέχρι να μιλήσουν οι σύντροφοι, αν κάποιος έχει διαβάσει την μπροσούρα και γενικά από αυτά που ακούστηκαν, μπορεί να τοποθετηθεί γι' αυτά που ακούστηκαν. Πάντως, γι' αυτό που λέμε, για το πώς θα είναι η αυριανή κοινωνία μετά την Κοινωνική Επανάσταση, στο πώς θα πρέπει να οργανωθούμε κλπ, είναι κάτι που δεν απασχολεί μόνο τον αναρχικό χώρο, αλλά απασχολεί κάποια κομμάτια της κοινωνίας που αγωνίζονται και επίσης, και άλλες ομάδες αρχίζουν και επεξεργάζονται το εν λόγω ζήτημα. Γιατί με αυτόν τον τρόπο απαντιούνται και κάποια ερωτήματα για το πώς λειτουργούν και οι συλλογικότητες, έτσι; Το ζήτημα ας πούμε της αντιεραρχίας ή της ισοτιμίας.

Σύντροφος Α.: Διαβάζοντας τη μπροσούρα και ειδικά στην αρχή πριν μπούμε στα παραδείγματα... σε σχέση με τη μαρξιστική ανάλυση....(δε ακούγεται καλά)....

Σύντροφος Β.: (...) ενώ εδώ αναφέρεται ότι οι εκπρόσωποι στην ουσία που θα εκλέγονται από μια ομάδα της κοινότητας, από τα λαϊκά συμβούλια, από τις συνελεύσεις στη γειτονιά, θα μπορούν κάθε στιγμή να είναι ανακλητοί.... (συνεχίζει αλλά δεν ακούγεται λόγω κακής ποιότητας του ήχου), ...αλλά υπάρχει γενικά αυτή η αντίληψη στον αναρχικό χώρο ότι δεν πρέπει να υπάρχουν εκπρόσωποι και κάπου αυτό αγγίζει τα όρια του μηδενισμού ότι είναι κακό...

Σύντροφος Φ.: Ναι υπάρχει αυτό αλλά εδώ μιλάει για εκπροσώπηση, όχι αντιπροσώπευση.

Σύντροφος Β : Ναι, λέει ότι υπάρχει ουσιαστικά αυτή η μορφή εξουσίας....

Σύντροφος Φ.: Δηλαδή τι; Είναι θεμιτό αυτό, δεν γίνεται να μην υπάρχει εκπροσώπηση σε μια συλλογική διαδικασία.

Σύντροφος Β.: Λέει για εκπροσώπηση, ότι πρέπει να εκλέγονται εκπρόσωποι.

Σύντροφος Φ: Εκπροσώπηση όμως, όχι αντιπροσώπευση. Δεν γίνεται να μην υπάρχει εκπροσώπηση σε μια συλλογικότητα Είναι τελείως διαφορετικές έννοιες. Η εκπροσώπηση είναι ότι αποφασίζουμε κάτι συλλογικά και πάει και λέει ο εκπρόσωπος ότι “εμείς αποφασίσαμε αυτό” και υπάρχει μια συνεννόηση. Αντιπροσώπευση σημαίνει, είναι αυτό όπως γίνεται τώρα και πάει ο καθένας και λέει εγώ είμαι αντιπρόσωπος του λαού, μιλάει “αντί του προσώπου”, αντί γι' αυτόν και κάνει τα δικά του....

Σύντροφος J.: Το να είσαι αντιπρόσωπος δεν σημαίνει ότι εκπροσωπείς τον άλλο. Σημαίνει ότι τον αντικαθιστάς, δεν εκπροσωπείς αυτούς που σε ψηφίζουν αλλά εκπροσωπείς αυτούς που σε πληρώνουν!

Σύντροφος Φ.: Όχι εγώ λέω για μια ....

Σύντροφος Β: Είναι λίγο ιεραρχικό, λίγο μαρξιστικό με την έννοια ότι κάποιος που μπορεί να πρωτοστατήσει αλλά έχει εκλεγεί αξιοκρατικά, οριζόντια και αμεσοδημοκρατικά από τους άλλους. Κάτι τέτοιο νομίζω, δεν ξέρω κάπως το αναλύει ...

Σύντροφος Θ.: Το ζήτημα της εκλογικής εκπροσώπησης όμως σε επίπεδο τριτοβάθμιο συνομοσπονδιακό δεν ξέρω ακριβώς, δευτεροβάθμιο ή τριτοβάθμιο ανάλογα, όπως ας πούμε στην Κομμούνα του Παρισιού που είχαν εκλεγεί κάποια άτομα από 229.000 κόσμο, αυτό που πρέπει να αποσαφηνιστεί είναι αν εννοούμε εκλογικές διαδικασίες τύπου κάλπες και όχι καθαρά μέσα από συνελεύσεις κλπ. Γιατί και στην ηχογράφηση

που δόθηκε στη δημοσιότητα από την εκδήλωση που έγινε στην Αθήνα, τέθηκε το ζήτημα από κάποιον σύντροφο το αν είναι επιθυμητό το “χτύπημα” του κράτους μέσα από το Δήμο και αν κάποιες ανεξάρτητες από κόμματα ομάδες μπορούν να πάρουν έδρα στο δημοτικό συμβούλιο και μέσα από εκεί να στρέψουν τον Δήμο εναντίον του κράτους. Το οποίο είναι εντελώς διαφορετικό κατά τη γνώμη μου από το ζήτημα της εκλογικής υπόθεσης μέσω των συνελεύσεων για να δημιουργηθεί μια μελλοντική ακρατική-αταξική κοινωνική οργάνωση.

Σύντροφος Α.: Λόγω ιδιαιτερότητας του κάθε τόπου, αλλά και στην Ελλάδα είναι λίγο δύσκολο οι αριστερές δυνάμεις να προσαρμοστούν σε μια κατάσταση που δεν θα έχουν αντιπροσώπους και δεν θα μπορούν έτσι να ελέγχουν και να ηγεμονεύουν. Και στη Χιλή δηλαδή, βλέπουμε ότι οι λαϊκές συνελεύσεις που σχηματίστηκαν, έχουν πιο αδιαμεσολάβητη δράση έπεισαν περισσότερο κόσμο σχετικά από ό, τι εδώ σε παρόμοιες περιπτώσεις. Αλλά ...*(δεν ακούγεται καλά)*... στο τι θα κάνουμε με τους ανθρώπους σε μια τέτοια στιγμή... να υπάρχει μια δυναμική και να μην είναι τόσο θανατηφόρα και ανταγωνιστική μια τέτοια περίοδος... Δηλαδή είναι πολλές χιλιάδες κόσμου και δεν θα αφήσουν να συμβεί κάτι τέτοιο και είναι και κόσμος διαφορετικός που όντως μάχεται και εκείνος από ένα μετερίζι διαφορετικό. Μάχεται πάνω στα εργασιακά, μάχεται με προσωπικό κόστος και κάποιον άνθρωποι με αγνές προθέσεις και υπάρχει και η δύναμη της συνήθειας και πόσο μαθημένος είναι κάποιος σε κάτι, αυτό βγαίνει πάνω ..... Παράδειγμα τότε στην Ελλάδα με την ιστορία του Συντάγματος.. *(δεν ακούγεται)*.. βγαίνει απόγνωση ξεκάθαρα.. *(επίσης δεν ακούγεται)*

Σύντροφος Φ.: Πάντως ο Αμπέλ Παζ στο βιβλίο του που αναφέρει στο πώς λειτουργούσαν οι Κοινότητες – όχι στο βιβλίο του “ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ”, αλλά στο άλλο “ΦΡΑΓΚΟΣΥΚΙΕΣ ΚΑΙ ΣΚΟΡΠΙΟΙ” – , λέει ότι προβλήματα ιδεολογικά που μας τυραννούσαν θεωρητικά πολλά χρόνια, λύνονταν μέσα σε ένα απόγευμα. Για το πώς θα κατανεμηθεί η γη, για το πώς θα γίνουν...

Σύντροφος Α.: Στην Ισπανία;

Σύντροφος Φ.: Ναι, ναι.

Σύντροφος Α.: Πάντως η Ισπανία είναι διαφορετικό παράδειγμα. Είχαν διαφορετικές (πολιτικές) προελεύσεις βέβαια οι άνθρωποι. Εδώ είχαμε το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ με διαφορετικές προελεύσεις οι άνθρωποι και επειδή λέμε και για τις ιδιαιτερότητες του κάθε τόπου, εντάξει, θα έχουμε πολύ περισσότερο δρόμο από την Ισπανία. Βέβαια και στην Ισπανία τα λάθη τους ήταν κομβικά ακόμα και ως αναρχικοί και ότι δεν πήγαν από την αρχή για την κατάληψη της εξουσίας.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Θα μιλήσουμε με τον σύντροφο Νίκο Μαζιώτη που είναι τώρα στο τηλέφωνο. Καλησπέρα σύντροφε, εμείς σε ακούμε. Μπορείς να ξεκινήσεις την τοποθέτησή σου.

Ν. Μαζιώτης: Κατ’ αρχήν να χαιρετήσω όλες και όλους όσους παραβρίσκονται, τις συντρόφισσες και τους συντρόφους. Η σημερινή εκδήλωση γίνεται με αφορμή την έκδοση του Επαναστατικού Αγώνα: «ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΑΚΡΑΤΙΚΗ – ΑΤΑΞΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ». Θα μιλήσω όσο γίνεται πιο απλά και κατανοητά. Κατά’ αρχήν να πω πως ανέκαθεν ο Επαναστατικός Αγώνας θεωρούσε ότι ένα κίνημα επαναστατικό, ένα αναρχικό κίνημα συγκροτείται βάσει συγκεκριμένων θέσεων και προτάσεων για το πώς θα έπρεπε να είναι διαμορφωμένη μια άλλη κοινωνία, πώς θα είναι τα χαρακτηριστικά μιας άλλης κοινωνικής οργάνωσης που θα αντικαθιστούσε το υπάρχον σύστημα, το κράτος και το κεφάλαιο δηλαδή. Γι’ αυτό ακόμα και στο παρελθόν, την περίοδο της ένοπλης δράσης του Επαναστατικού Αγώνα, στις προκηρύξεις του δεύτερου κύκλου δράσης από το 2009 μέχρι το 2017, και θα μπορούσα να αναφερθώ σε προκηρύξεις του 2009 και του 2014, μιλάγαμε ότι το

κύτταρο μιας νέας κοινωνικής οργάνωσης πρέπει να είναι η Κομμούνα και από τότε μιλούσαμε για ένα συνομοσπονδιακό σύστημα λαϊκών συνελεύσεων και συμβουλίων.

Πιστεύω ότι η διατύπωση συγκεκριμένων θέσεων και προτάσεων είναι κάτι που λείπει από τον ελληνικό αναρχικό/αντιεξουσιαστικό χώρο και ευρύτερα από τον αντικαπιταλιστικό χώρο και εκτιμώ ότι αυτή η έκδοση έρχεται να καλύψει, κατά κάποιο τρόπο, αυτό το κενό. Οι προτάσεις μας βασίζονται στην πάγια αναρχική θέση της απόρριψης του κράτους ως συγκεντρωτικού μηχανισμού εξουσίας, την πάγια αναρχική θέση από την εποχή της Α΄ Διεθνούς για την άμεση κατάργησή του χωρίς μεταβατικά στάδια, που ήταν και η μεγάλη διαφωνία με τους μαρξιστές στη περίπτωση μιας καθολικής επαναστατικής διαδικασίας. Όμως στις προτάσεις μας υπάρχουν κάποιες διαφοροποιήσεις σε σχέση με θέσεις που είχαν αναπτυχθεί στο αναρχικό κίνημα κατά το παρελθόν. Είναι τρεις, θα μπορούσα να συνοψίσω. Το πρώτο αφορά τη θέση ότι ο Δήμος (Κομμούνα) θα είναι το κύτταρο αυτής της κοινωνικής οργάνωσης που προτείνουμε. Το δεύτερο είναι το θέμα της εκπροσώπησης, γιατί κατ' εμάς υπάρχουν στρεβλές εκτιμήσεις, στρεβλές απόψεις στον αναρχικό χώρο γενικά –όχι μόνο στον ελληνικό α/α χώρο– σε σχέση με το ζήτημα της εκπροσώπησης το οποίο λανθασμένα κατ' εμάς ταυτίζεται με την αντιπροσωπευτική δημοκρατία και τους σημερινούς θεσμούς. Γιατί στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία στην ουσία οι πολίτες αναθέτουν σε επαγγελματίες πολιτικούς τη διαχείριση των κοινωνικών υποθέσεων. Και το τρίτο ζήτημα είναι το ζήτημα της πολιτικής εξουσίας ή της κατάληψης της πολιτικής εξουσίας από ένα κίνημα σε περίπτωση επανάστασης. Και τα τρία αυτά ζητήματα έχουν άμεση σχέση το ένα με το άλλο και θα προσπαθήσω να το κάνω κατανοητό.

Σχετικά με το πρώτο, η διαφοροποίησή μας αφορά τα παλιά ιστορικά εγχειρήματα, όπου βάση της νέας κοινωνικής οργάνωσης ήταν είτε οι κολεκτίβες παραγωγών όπως οι εργατικές και αγροτικές κολεκτίβες στην Ισπανική Επανάσταση του 1936-39, είτε τα εργατικά συμβούλια, σοβιέτ τα λέγανε στη Ρώσικη Επανάσταση το 1917. Αυτές οι κοινοτιστικού τύπου οργανώσεις οι οποίες έλαβαν “σάρκα και οστά” σε προηγούμενα επαναστατικά εγχειρήματα είναι μονάδες παραγωγών, αυτοδιαχειριζόμενων παραγωγών, είτε αγροτών είτε εργατών, βασίζονται σε μια οικονομεντρική παραγωγίστικη εργατίστικη βάση. Αντίθετα, ο Δήμος δεν αφορά μόνο το κομμάτι της παραγωγής ή της οικονομίας αλλά αφορά το σύνολο της διαχείρισης των κοινωνικών υποθέσεων και θα έπρεπε κατά τη γνώμη μας να έχει υπό τη διαχείρισή του το σύνολο της κοινωνικοπολιτικής ζωής και της οικονομίας και της παραγωγής και γενικά το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας. Θεωρούμε ότι εφόσον όλα θα είναι κοινωνικοποιημένα αγαθά ή αλλιώς δημοτικοποιημένα, όλα θα ανήκουν στο Δήμο και ότι όλα θα είναι κάτω από τη διαχείριση του Δήμου. Δηλαδή, εκτός από την οικονομική δραστηριότητα, την παραγωγή, θα είναι και η εκπαίδευση, η υγεία, τα νοσοκομεία ή τα κέντρα υγείας, όλα θα είναι στη διαχείριση του Δήμου. Το ίδιο και ο τομέας της εκπαίδευσης, για παράδειγμα τα σχολεία ή θα μπορούσαν να είναι και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, αν και όλα αυτά είναι συζητήσιμα βέβαια.

Για παράδειγμα στη διαχείριση του Δήμου θα είναι και οι τοπικές συγκοινωνίες, δηλαδή θα είναι δημοτικοποιημένα-κοινωνικοποιημένα αγαθά. Όχι σε ιδιώτες όπως ισχύει σήμερα στην επαρχία ενώ στην Αθήνα και τώρα τελευταία στην Θεσσαλονίκη οι τοπικές συγκοινωνίες, είναι κρατικοποιημένες. Ο Δήμος θα έχει στην διαχείρισή του τα πάντα. Ακόμα και τον τομέα της ασφάλειας ή ακόμα και τον τομέα της απονομής δικαιοσύνης. Είναι κάτι που ίσχυε ιστορικά σε παλαιότερα εγχειρήματα κοινωνικής οργάνωσης είτε ακόμα και στο μεσαίωνα, στις μεσαιωνικές ελεύθερες πόλεις πριν την ανάδυση του συγκεντρωτικού έθνους-κράτους που είναι ουσιαστικά χαρακτηριστικό των τελευταίων 200 ετών.

Με βάση αυτή την οπτική, ο Δήμος, η Κομμούνα, είναι το κύτταρο της νέας κοινωνικής οργάνωσης. Προτείνουμε να είναι κυρίαρχο όργανο στη διαχείριση του Δήμου η Συνέλευση των κατοίκων του Δήμου, η Συνέλευση των δημοτών ή όπως έμεινε γνωστό από την αρχαία Αθήνα η Εκκλησία του Δήμου, δηλαδή η Συνέλευση των κατοίκων του Δήμου. Αυτή θα αποφασίζει και θα διαχειρίζεται τα πάντα, όλους τους τομείς.

Στη Συνέλευση αυτή ο καθένας θα μπορεί να μιλά, να προτείνει και να συμμετέχει στην λήψη αποφάσεων που αφορά τα πάντα. Για όλους τους τομείς, από την οικονομία μέχρι την απονομή της δικαιοσύνης. Η Συνέλευση του Δήμου ορίζει μέσω εκλογής ένα Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου είναι ουσιαστικά εκτελεστικά όργανα των αποφάσεων της Συνέλευσης των κατοίκων του Δήμου. Δεν είναι δηλαδή ούτε ηγέτες ούτε αρχηγοί, ούτε κάνει ό, τι θέλει ο καθένας. Θα πρέπει να είναι αιρετοί δηλαδή, να τους εκλέγει άμεσα η Συνέλευση του Δήμου και άμεσα ανακλητοί. Άμεσα ανακλητοί σημαίνει ότι αν κάποιος θεωρούνται ότι δεν εκτελούν τις αποφάσεις του Δήμου σωστά, ότι θα μπορούν να τους ανακαλούν άμεσα και να βάζουν άλλους εκπροσώπους στη θέση τους για την εκτέλεση αυτών των αποφάσεων. Αυτό έχει τεράστια διαφορά από τους σημερινούς θεσμούς της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης, εντός εισαγωγικών η “τοπική αυτοδιοίκηση”, γιατί είτε οι βουλευτές του σημερινού κοινοβουλίου είτε οι δημοτικοί άρχοντες – οι αντιπρόσωποι δηλαδή της τοπικής αυτοδιοίκησης– δεν είναι ούτε άμεσα ελεγχόμενοι πριν το πέρας της 4ετούς ή 5ετούς θητείας τους όπως είναι νομοθετημένο. Επίσης η διαφορά στην αστική “δημοκρατία” είναι ότι ο λαός δεν συμμετέχει αυτοπροσώπως σε μια συνέλευση όπως γίνεται στο Δήμο, στην Εκκλησία του Δήμου, όπου μπορεί να αποφασίζει ο ίδιος ο πολίτης ο οποίος πάει αυτοπροσώπως. Είναι δηλαδή μια αυτοπρόσωπη, πρόσωπο με πρόσωπο συμμετοχή. Ενώ στην αστική “δημοκρατία” αναθέτει σε επαγγελματίες πολιτικούς όπως είναι τα κόμματα για παράδειγμα, την διαχείριση των υποθέσεων του για κάποιο χρονικό διάστημα. Και αν σε αυτό το χρονικό διάστημα π.χ. το τετραετές να πω έτσι απλά, κάποιο κόμμα ή η κυβέρνηση του κράτους δεν τηρήσει τις υποσχέσεις που έχει δώσει, δεν εφαρμόσει το πρόγραμμα για το οποίο είναι σύμφωνος αυτός που ψηφίζει αυτή την κυβέρνηση, δεν μπορεί σύμφωνα με το σημερινό σύστημα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας να τους ανακαλέσει άμεσα. Αυτές είναι τεράστιες διαφορές για παράδειγμα με αυτό που ονομάζεται άμεση δημοκρατία, δηλαδή με την πρόσωπο με πρόσωπο συνέλευση των απλών πολιτών της κοινωνικής βάσης η οποία ελέγχει και αυτούς που είναι εκτελεστές αυτών των αποφάσεων.

Και εδώ θα μπορούσα να περάσω στο δεύτερο θέμα, αυτό της εκπροσώπησης. Εμείς είμαστε υπέρ της εκπροσώπησης. Θεωρούμε στρεβλή τη θέση που έχει αναπτυχθεί σε αντιεξουσιαστικούς χώρους σύμφωνα με την οποία δεν μπορεί να λειτουργήσει μια ελευθεριακή οργάνωση όταν υπάρχει το ζήτημα της εκπροσώπησης. Διότι εκπροσώπηση δεν σημαίνει αστικοί κοινοβουλευτικοί θεσμοί κλπ, κλπ. Παρ’ όλα αυτά όμως και ιστορικά και το έχουμε πει και στην μπροσούρα και μπορώ να το πω και εγώ ότι και στο ελευθεριακό αναρχικό κίνημα και γενικά στο επαναστατικό κίνημα υπήρξαν ανέκαθεν θεσμοί εκπροσώπησης. Για παράδειγμα θα αναφέρω δύο παραδείγματα. Το ένα είναι η Παρισινή Κομμούνια η οποία σε μια πόλη που είχε επαναστατήσει εναντίον του γαλλικού κράτους είχε εκλέξει ένα δημοτικό συμβούλιο 95 μελών –το αναφέρει αυτό η έκδοση– και που κατά βάση τα μέλη αυτά ήταν στην πλειοψηφία από την εργατική τάξη της πόλης, από τις εργατικές και λαϊκές τάξεις της πόλης, αλλά και από ανθρώπους που ήταν διανοούμενοι της μεσαίας θα μπορούσαμε να πούμε τάξης. Στην Κομμούνια συμμετείχε και η τάση των προυντονιστών, (ο Προυντόν ήταν αναρχικός που είχε ζήσει λίγα χρόνια πριν την Παρισινή Κομμούνια). Και μπορώ να αναφέρω επίσης και την Κομμούνια της Κροστάνδης το 1921 η οποία είχε επαναστατήσει εναντίον της μπολσεβίκικης δικτατορίας. Για παράδειγμα την 1^η Μάρτη του 1921 συγκλήθηκε από τα πληρώματα των ναυτών της Κροστάνδης μια Συνέλευση στη νήσο Κότλιν που ήταν η ναυτική βάση της Κροστάνδης που είχε και ένα πληθυσμό κατοίκων, συγκεντρώθηκαν νομίζω 16.000 άνθρωποι οι οποίοι συνέστησαν ένα Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Κομμούνιας στο οποία συμμετείχαν και αναρχικοί ως μέλη και οι οποίοι ζήτησαν από το μπολσεβίκικο κράτος κάποιες μεταρρυθμίσεις· π.χ. ζήτησαν άμεσα ελεύθερες εκλογές για την εκλογή νέων εκπροσώπων στα σοβιέτ γιατί οι μπολσεβίκοι είχαν κυριαρχήσει στα σοβιέτ και δεν άφηναν να εκλεγεί κανένας άλλος πλην των μπολσεβίκων. Με αυτό τον τρόπο τα σοβιέτ είχαν μετατραπεί από συμβούλια της ελεύθερης έκφρασης της εργατικής τάξης σε όργανα της μπολσεβίκικης δικτατορίας στο οποίο αντιτάχθηκε η Κομμούνια της Κροστάνδης η οποία καταπνίγηκε στο αίμα. Υπάρχουν λοιπόν τέτοια ζητήματα

εκπροσώπησης όπως και στην Ισπανική Επανάσταση και θεωρούμε ότι είναι λάθος και μια στρεβλή άποψη ότι δεν μπορούμε να έχουμε εκπροσώπους.

Και το τρίτο έχει να κάνει με το θέμα της πολιτικής εξουσίας. Υπάρχει επίσης μια στρεβλή κατ' εμάς άποψη και οπτική μέσα στους αναρχικούς χώρους όπου ταυτίζεται η έννοια της πολιτικής εξουσίας με το κράτος. Αυτό είναι λάθος. Σίγουρα το κράτος είναι μία μορφή πολιτικής εξουσίας αλλά υπάρχουν και άλλες μορφές πολιτικής εξουσίας. Και η Παρισινή Κομμούνια και τα σοβιέτ και οι κολεκτίβες της Ισπανικής Επανάστασης ήταν μορφές λαϊκής εξουσίας. Ο όρος εξουσία μπορεί να ξενίζει αλλά δεν είναι τίποτα άλλο παρά η διαχείριση των κοινωνικών υποθέσεων. Κακώς υπάρχει η στρεβλή εντύπωση ότι η πολιτική εξουσία είναι ταυτόσημη με το κράτος γιατί και πριν την εμφάνιση του κράτους υπήρξαν και άλλες μορφές εξουσίας πιο “δημοκρατικές”, ελεγχόμενες από την κοινωνική βάση, από όλους τους ανθρώπους. Αρα είναι λάθος να υπάρχει η άποψη ότι είναι ταυτόσημη η έννοια της πολιτικής εξουσίας με το κράτος. Και αυτό το λάθος φάνηκε και στην Ισπανική Επανάσταση γιατί οι αναρχικοί στην πραγματικότητα είχαν την εξουσία στα χέρια τους, στην Βαρκελώνη και στην Καταλονία, αυτοί είχαν την ένοπλη δύναμη, και ήταν αυτοί που συνετέλεσαν στο να καταπνιγεί η ανταρσία, το πραξικόπημα δηλαδή του Φράνκο τον Ιούλιο του 1936. Παρ' όλο λοιπόν που η κοινωνική βάση που στήριζε την CNT-FAI είχε καταλάβει τα εργοστάσια και είχε υπό το έλεγχο της την διαχείριση της οικονομικής δραστηριότητας και είχαν δημιουργήσει τις εργατικές κολεκτίβες στη Καταλονία και τα πάντα στη Βαρκελώνη ήταν κοινωνικοποιημένα, παρ' όλα αυτά δεν έφτιαζαν πολιτικές δομές διαχείρισης που θα αντικαθιστούσαν το καταλανικό κράτος. Αντίθετα, απεμπόλησαν αυτήν την εξουσία και συνεργάστηκαν με το λαϊκό κράτος στο όνομα του αντιφασισμού και της καταπολέμησης της φρανκικής ανταρσίας, δηλαδή το πραξικόπημα του Φράνκο. Υπήρχαν όμως τάσεις μέσα στο τότε ελευθεριακό κίνημα, όπως οι Φίλοι του Ντουρρουτί –που το αναφέρει η έκδοση– οι οποίοι έλεγαν ότι εκτός από τα συνδικάτα θα πρέπει να βάλουν και τους Δήμους στη θέση των ερειπίων του κράτους. Δηλαδή θα έπρεπε να φτιάξουν μια πολιτική δομή διαχείρισης η οποία θα έπρεπε να αντικαταστήσει το κράτος. Μια τέτοια δομή πολιτικής διαχείρισης ήταν οι Δήμοι ενώ τα συνδικάτα σύμφωνα με την άποψη του αναρχοσυνδικαλισμού ήταν οι δομές και οι θεσμοί οι οποίοι θα είχαν υπό τον έλεγχό τους την οικονομική δραστηριότητα π.χ. τα εργοστάσια, τη βιομηχανία ή γενικότερα την οικονομική δραστηριότητα. Αυτό λοιπόν το λάθος, το ότι δεν κατέλαβαν την πολιτική εξουσία οι αναρχικοί, ήταν αυτό το οποίο οδήγησε στην υποχώρηση της επανάστασης και την κατάπνιξή της από το αστικοδημοκρατικό κράτος του Λαϊκού Μετώπου πολύ πριν νικήσουν οι φασίστες του Φράνκο. Είναι πράγματα τα οποία τα λέει, τα αναφέρει η έκδοση και κάνει μια εκτεταμένη μνεία στην Ισπανική Επανάσταση και στο ιστορικό αυτό εγχείρημα δεδομένου ότι οι αναρχικοί έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο. Αυτά είναι σε γενικές γραμμές τα τρία πράγματα με τα οποία θα μπορούσαμε να πούμε ότι διαφοροποιούμαστε είτε από το παρελθόν από κάποιες απόψεις του αναρχικού κινήματος είτε από κάποιες στρεβλές οπτικές που αφορούν την πολιτική εξουσία και την εκπροσώπηση.

Και θα πω επίσης και κάποια πράγματα με αφορμή το ζήτημα της πολιτικής εξουσίας: Ο Επαναστατικός Αγώνας για παράδειγμα το 2009 προειδοποιούσε με βάση το ότι η οικονομική κρίση θα χτυπούσε τη χώρα και θα δημιουργούνταν κοινωνικές αναταραχές, ότι θα έπρεπε να φτιαχτεί ένα κίνημα με συγκεκριμένες θέσεις και προτάσεις. Για παράδειγμα εάν υπήρχε τότε κίνημα την εποχή που ο λαός πολιορκούσε το κοινοβούλιο, θα μπορούσε να καταληφθεί το κοινοβούλιο όχι απλά ως διαμαρτυρία ή να καεί ή να καταστραφεί ως διαμαρτυρία για τα μνημόνια που τότε υπέγραψε το ελληνικό κράτος αλλά να καταληφθεί η πολιτική εξουσία με την έννοια ότι εφόσον υπήρχε ένα επαναστατικό κίνημα, να μπολιάσει το κίνημα των λαϊκών συνελεύσεων έτσι ώστε να καταληφθεί η εξουσία ακριβώς από την κοινωνική βάση, από τις λαϊκές συνελεύσεις οι οποίες θα απλώνονταν σε όλες τις γειτονιές της Αθήνας. Πρώτα βέβαια στην Αθήνα και μετά θα μπορούσε να επεκταθεί αυτό το παράδειγμα στην επαρχία. Να φτιαχτεί έτσι ένα συνομοσπονδιακό μοντέλο λαϊκών Συνελεύσεων, Δήμων και Συμβουλίων. Αυτό όμως προϋπέθετε ότι θα υπήρχε τότε ένα κίνημα το οποίο θα είχε τέτοιες θέσεις και θα είχε μπολιάσει κοινωνικά στρώματα, τις μάζες κατά κάποιον τρόπο, θα

είχε μπει μπροστά σε αυτά τα ιστορικά –θα έλεγα– γεγονότα που έγιναν από το 2010 μέχρι το 2012, όπου θα άνοιγε ένα δρόμο για μια επαναστατική διαδικασία. Αυτό είναι ένα παράδειγμα σε σχέση με το τι θεωρούμε εμείς κατάληψη της πολιτικής εξουσίας. Άλλο είναι η κατάληψη της πολιτικής εξουσίας και άλλο είναι το κράτος. Επαναλαμβάνω ότι σαφέστατα το κράτος είναι μια μορφή πολιτικής εξουσίας το οποίο θα πρέπει να καταργηθεί αλλά θα πρέπει να βρούμε με το τι θα το αντικαταστήσουμε. Και η πρότασή μας είναι μια Συνομοσπονδία Κοινοτήτων με τον Δήμο ως κύτταρο αυτής της νέας κοινωνικής οργάνωσης. Και θα κλείσω για να μην μακρηγορώ ότι θεωρούμε ότι ο συνομοσπονδισμός είναι ένα μη κρατικό μοντέλο κοινωνικής οργάνωσης, ότι ούτως ή άλλως ο φεντεραλισμός είναι μια πάγια αναρχική θέση από την εποχή της Α΄ Διεθνούς και πιστεύουμε ότι το έμπρακτο παράδειγμα που υπάρχει από το 2012 στη Ροζάβα – Β. Συρία, δηλαδή η Ομοσπονδία της Β. Συρίας, που ουσιαστικά εκεί εφαρμόζουν ένα τέτοιο συνομοσπονδιακό σύστημα, μπορεί να αποτελέσει ένα διεθνές παράδειγμα γιατί στρέφεται ενάντια στο έθνος-κράτος. Ο συνομοσπονδισμός είναι ένα μη κρατικό μοντέλο και είναι ενάντια στην ομογενοποίηση του έθνους-κράτους που με τον εξαναγκασμό έχει προχωρήσει ιστορικά καταπιέζοντας διαφορετικούς λαούς, εθνότητες ή μειονότητες μέσα στο όριο του έθνους-κράτους. Για παράδειγμα καταπιέζει αλλόδοξους, και γενικότερα καταπιέζει κάθε διαφορετικότητα είτε σε εθνικό, είτε σε πολιτισμικό επίπεδο γιατί σκοπός του είναι να ομογενοποιήσει τον πληθυσμό, να αφομοιώσει τους διαφορετικούς. Αυτό που έχει καταφέρει το κίνημα στη Β. Συρία αποδεικνύει ότι μπορεί να συνυπάρξουν διαφορετικοί λαοί και εθνότητες ακόμα και διαφορετικές θρησκείες εκεί πέρα. Υπάρχει δηλαδή μια πλειάδα λαών με τους Κούρδους, τους Άραβες, τους Ασσύριους, τους Συροϊακωβίτες, τους Τουρκμένιους οι οποίοι έχουν διαφορετικά θρησκευόμενα, άλλοι είναι σουνίτες μουλσουμάνοι, άλλοι είναι σίιτες, υπάρχουν οι Γιεζίντι και οι χριστιανοί φυσικά.

Από την μία αποδεικνύεται ότι μπορεί να συνυπάρξουν διαφορετικοί λαοί σε μια συνομοσπονδία ακριβώς γιατί ο συνομοσπονδισμός δίνει το δικαίωμα σε κάθε κοινωνική ομάδα με τα ποικίλα χαρακτηριστικά της να αυτοδιαχειριστεί τις υποθέσεις της και να έχει και το δικό της συμβούλιο. Η συνένωση αυτών των διαφορετικών κοινωνικών μονάδων συνιστά τον συνομοσπονδισμό. Αυτά έχω να πω. Είναι ένα ανεξάντλητο πεδίο και εμείς θέλουμε να ανοίξει ένας διάλογος σε σχέση με αυτό το θέμα γι' αυτό και επιθυμούσαμε να γίνουν εκδηλώσεις με συντρόφισσες και συντρόφους από τον αναρχικό χώρο. Ο Επαναστατικός Αγώνας ανέκαθεν καλούσε για διάλογο σε σχέση με τέτοια ζητήματα τα οποία πρέπει να μας αφορούν και πρέπει να τα συζητάμε. Εκ των πραγμάτων δεν γίνεται να συζητάμε γενικά μόνο με όσους συμφωνούν ή απαραίτητα ταυτίζονται μαζί μας. Συζητάμε με συντρόφους που έχουμε όμως έναν κοινό στόχο και είναι αντικρατιστές. Και από εκεί και πέρα όλα είναι συζητήσιμα και αυτή τη σκοπιμότητα έχουν κι αυτές οι εκδηλώσεις όπως αυτή σήμερα που γίνεται μετά την εκδήλωση στο Περιστέρι που έγινε την προηγούμενη εβδομάδα. Αυτά είχα να πω συντρόφισσες και σύντροφοι, ευχαριστώ που με ακούσατε.

Σύντροφος Θ.: Εντάξει σύντροφε, σε ακούσαμε. Θα ξεκινήσω εγώ και θα κάνω μια ερώτηση. Αν η ακρατική-αταξική κοινωνική οργάνωση είναι εργαλείο που μπορεί να βοηθήσει στην Κοινωνική Επανάσταση ή αν κατά τη γνώμη σου πρέπει να γίνει πρώτα η Κοινωνική Επανάσταση και ότι αυτό είναι το σχέδιο για μετά; Ή ότι είναι κάτι που δεν είναι utopia και έχουμε ένα σχέδιο για μετά; Αλλά θεωρώ ότι πρώτα πρέπει να επικεντρωθούμε στις συνθήκες και στο πώς θα καταφέρουμε να κάνουμε την Κοινωνική Επανάσταση. Και αν εσύ θεωρείς ότι αυτό είναι εργαλείο και για πριν την επανάσταση που να διαμορφώσει επαναστατικές συνθήκες;

N. Μαζιώτης: Κοιτάζτε σύντροφοι, εμείς δεν πιστεύουμε ότι πρέπει να περιμένουμε τη στιγμή που θα μπορούσε να υπάρξει μια καθολική επαναστατική διαδικασία γιατί μπορεί να μην διαμορφωθούν αυτές οι συνθήκες όπως υπήρξαν το 2010-2012. Τέτοιες συνθήκες θεωρούμε εμείς ως Επαναστατικός Αγώνας ότι υπήρχαν τότε, αυτή η ευκαιρία πέρασε. Δεν ξέρω αν θα ξανασυμβεί στο άμεσο μέλλον. Εύχομαι ότι θα ξανασυμβεί γιατί κάποιες καταστάσεις χρειάζονται κάποιες αντικειμενικές συνθήκες. Παρ' όλα αυτά δεν

σημαίνει ότι κάποιος πρέπει να περιμένει κάποιες τέτοιες συνθήκες όπου υπάρχουν εκατοντάδες- χιλιάδες άνθρωποι στον δρόμο και όπου υπάρχουν οι δυνατότητες για μια καθολική επαναστατική διαδικασία. Θεωρούμε δηλαδή ότι και τώρα και πριν και διαχρονικά θα πρέπει να υπάρχει μια δράση βασισμένη σε αυτές τις θέσεις και η οποία θα προωθήσει κοινοτιστικά εγχειρήματα. Π.χ. είχαμε πει και στην προηγούμενη εκδήλωση στο Περιστέρι μια πρόταση που την είχαμε κάνει και παλιότερα σε μια εκδήλωση των συντρόφων/ισών του αναρχικού στεκιού ιστορία στην Κομοτηνή το 2018, που λέγαμε ότι θα μπορούσε να καταληφθεί η έκταση του Ελληνικού που είχε εκχωρηθεί στη Lamda Development η οποία μάλιστα τώρα θα αρχίσει να την αξιοποιεί εφόσον έχει πουληθεί, έχει εκποιηθεί αυτή η δημόσια γη στη Lamda Development. Θα μπορούσε ένας χώρος, ένα κίνημα για παράδειγμα να οργανώσει τη κατάληψη αυτού του χώρου και να φτιάξει ένα κοινοτιστικό εγχείρημα. Μπορεί π.χ. να φτιάξει μια αγροτική κολεκτίβα, μπορεί να φτιάξει ένα πάρκο, να φτιάξει ένα ελευθεριακό σχολείο, οτιδήποτε και σε συνεργασία με κατοίκους της περιοχής, να υπήρχε δηλαδή επαφή με την τοπική κοινωνία για ένα τέτοιο εγχείρημα. Μπορούσαν να γίνουν αυτά τα πράγματα όπως γίνονται στο εξωτερικό, δηλαδή καταλήψεις γης ή άλλα κοινοτιστικά εγχειρήματα τα οποία βέβαια πολλές φορές συναντούν την καταστολή του κράτους. Όπως για παράδειγμα είχε γίνει με την κοινότητα Zad στη Γαλλία που υπήρχε μάλιστα και ένας νεκρός διαδηλωτής. Υπάρχουν τέτοια κινήματα όπως “το Κίνημα των χωρίς Γη” στη Βραζιλία το οποίο αποτελείται από ακτήμονες αγρότες, το “Movimiento Sin Tierra” που είτε καταλαμβάνουν την γη των τσιφλικιάδων και των μεγαλογαιοκτημόνων και προσπαθούν να την καλλιεργήσουν συλλογικά είτε να ζήσουν από αυτήν την δραστηριότητα για παράδειγμα. Στην Ευρώπη ή στην Λατινική Αμερική επίσης υπάρχουν μεμονωμένα κοινοτιστικά εγχειρήματα είτε στην Ουρουγουάη, η αγροτική κοινότητα Comunidad del Sur, είτε στην Ιταλία η Uturia είτε στο Μεξικό σε μια συγκεκριμένη περιοχή του νοτιανατολικού Μεξικού, στην Τσιάπας όπου ουσιαστικά οι κάτοικοι είναι ιθαγενείς Μάγιας οι οποίοι έχουν μια πανάρχαια παράδοση, αυτή των κοινοτικών γαιών. Οι άνθρωποι είναι δηλαδή κοινοτιστές από τα αρχέγονα χρόνια. Και γι’ αυτό αγωνίζεται ο EZLN, ο Ζαπατιστικός Στρατός Εθνικής Απελευθέρωσης ο οποίος εμφανίστηκε το 1994. Υπήρξαν και κοινοτιστικά εγχειρήματα που αφορούν τον βιομηχανικό τομέα όπως τα κατελημμένα εργοστάσια στην Αργεντινή ή ανακτημένες επιχειρήσεις ονομάζονται και τις οποίες καταλάμβαναν οι εργάτες όταν τα εγκατέλειπαν οι βιομήχανοι στα πλαίσια των νεοφιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων τη δεκαετία του ’90 στην Αργεντινή. Όπως και αργότερα όταν οι εργοστασιάρχες είχαν παρατήσει τα εργοστάσια και ειδικά μετά την κατάρρευση της αργεντινικής οικονομίας τον Δεκέμβριο του 2001 και οι εργάτες καταλάμβαναν τα εργοστάσια και προσπαθούσαν να τα αυτοδιαχειριστούν. Φυσικά και θα μπορούσαν να υπάρξουν τέτοια εγχειρήματα στο τώρα, δεν χρειάζεται να περιμένουμε τη στιγμή της “εφόδου στα χειμερινά ανάκτορα”. Και διαχρονικά θα μπορούσε ένα κίνημα με βάση κοινοτιστικές θέσεις σαν αυτές που εμείς λέμε, να αναπτύξει και να προωθήσει κοινοτιστικά εγχειρήματα. Απλώς δεν πιστεύω ότι θα πρέπει να περιοριστούμε μόνο σε τέτοια εγχειρήματα, σε κάποιες δηλαδή νησίδες ελευθερίας γιατί δεν μπορεί να υπάρξει δυαδική εξουσία. Θα πρέπει αυτά τα εγχειρήματα να πολλαπλασιαστούν και να αναπτυχθούν σε τέτοιο βαθμό που να καταλάβουν το 100% του κοινωνικού εδάφους και να ανατρέψουν ουσιαστικά τον κρατικό μηχανισμό και την οικονομία της αγοράς. Αυτή πάνω-κάτω είναι η απάντησή μου στο ερώτημα του συντρόφου.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε, μια ερώτηση ακόμα.

Σύντροφος Φ.: Καλησπέρα και από εμένα σύντροφε, από την Συνέλευση της κατάληψης είμαι και εγώ. Θέλω βασικά να κάνω μια ερώτηση αν και στην ουσία την έχεις απαντήσει με όσα είπες προηγουμένως. Υπάρχει μια πολιτική τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μια “πολιτική των Κοινών” που αναφέρει αυτά που και εσύ είπες πριν· ότι δηλαδή μπορούμε να κάνουμε κάποιες νησίδες ελευθερίας και αν υπάρχουν αυτές και μπορούν να πολλαπλασιαστούν, μπορεί να κάνουν τον καπιταλισμό περιττό και να πέσει, να φύγει μόνος του. Είναι μια άποψη που όπως ξέρεις και εσύ υπάρχει σε κάποια κινήματα...

Ν. Μαζιώτης: Εγώ σύντροφε δεν είπα αυτό, δεν είπα ότι ο καπιταλισμός θα πέσει από μόνος του.

Σύντροφος Φ.: Όχι, όχι σύντροφε, δεν είπα ότι είπες εσύ αυτό. Λέω ότι κάποιοι προωθούν αυτή την “πολιτική των Κοινών” που επισημαίνει ότι υπάρχει περίπτωση αν πολλαπλασιαστούν τα Κοινά και όπως κυκλοφορεί το κεφάλαιο και το εμπόρευμα να κυκλοφορούν τα Κοινά και κάποια στιγμή ο καπιταλισμός να φανεί περιττός και να υπάρξει μια αυτονομία σε κάποιες περιοχές. Αλλά η απάντηση που έδωσες ότι αυτό το πράγμα δεν μπορεί να γίνει αν μείνουμε μόνο σε αυτό, εμένα με καλύπτει και πρέπει να υπάρχει το πρόταγμα της Κοινωνικής Επανάστασης. Τώρα όσον αφορά για τις κοινές γαίες, τις κοινοτικές γαίες που ανέφερες σε κάποιες περιοχές, δεν είναι τυχαίο που όταν ξεκίνησε η καπιταλιστική ανάπτυξη το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να περιφράξει αυτές τις κοινές γαίες, να διαλύσει την κοινοτική ζωή και να μπορέσει να αναπτυχθεί. Αναφέρομαι στις διαδικασίες που ξεκίνησαν στην Αγγλία με την πρωταρχική συσσώρευση κλπ. Εγώ θα ήθελα να σε ρωτήσω τώρα μιας και το βάζουμε σαν κατάληψη το ζήτημα της Κοινωνικής Επανάστασης στα προτάγματά μας, εσύ αν είσαι αισιόδοξος σχετικά με αυτό το ζήτημα; Τι θα ήθελες ή τι θα περίμενες από τα κινήματα όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και γενικά για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε κάποια βήματα και να φθάσουμε πιο κοντά σε αυτή την υπόθεση;

Ν. Μαζιώτης: Νομίζω ότι όπως είπα και από την αρχή της τοποθέτησής μου ότι η συγκρότηση κινήματος προϋποθέτει κάποιες θέσεις. Αυτό το πράγμα έλειπε. Γενικά ο αναρχικός χώρος στην Ελλάδα περιορίζεται σε συνθηματολογικές αναφορές του τύπου κάτω το κράτος και το κεφάλαιο ή ενάντια στην αστυνομία ως κατασταλτικό μηχανισμό και δεν εμβαθύνει σε θέσεις είτε σε μια ανάλυση για το υπάρχον σύστημα, το πώς είναι δομημένη η κοινωνία σήμερα και το κοινωνικό σύστημα και ποτέ δεν διατύπωσε πιο συγκεκριμένες θέσεις. Αυτό έχει μεγάλη σημασία, δεν είναι απλά ένα θεωρητικό θέμα που μπορεί κάποιοι να το υποβαθμίζουν και να το υποτιμούνε. Αυτό που έλειπε για παράδειγμα το 2010-2012 ήταν τι προτάσεις είχαν οι αναρχικοί τότε. Εκείνη την εποχή υπήρχε μια προπαγάνδα ότι το μνημόνιο είναι μονόδρομος, ότι αν καταρρεύσει η οικονομία δεν θα έχουμε συντάξεις π.χ. αυτά έλεγαν τα μέσα μαζικής προπαγάνδας, τα κανάλια, τα media οι κυβερνήσεις και τα κόμματα. Και ότι θα πρέπει να δεχτούμε αυτά τα μέτρα. Ουσιαστικά δεν υπήρχε αντιπρόταση. Δεν υπήρξε ρεαλιστική αντιπρόταση όχι μόνο από αυτούς που πουλάγανε αντινεοφιλελευθερισμό όπως ήταν για ήταν για παράδειγμα ο Σύριζα, δεν υπήρχε ρεαλιστική πρόταση από αυτούς οι οποίοι ουσιαστικά λέγανε κατά κάποιο τρόπο να γυρίσουμε σε μια προγενέστερη κατάσταση που υπήρχε στον καπιταλισμό πριν 40 χρόνια, με τον κεϋνσιανισμό. Δηλαδή την κρατική παρέμβαση στην οικονομία τότε που το κράτος κρατούσε κάποιες δραστηριότητες στα χέρια του και παρενέβαινε για παράδειγμα μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών κλπ. Αυτό το πράγμα βέβαια έχει τελειώσει εδώ και 40 χρόνια. Δεν υπήρχε ρεαλιστική πρόταση ούτε φυσικά από την αριστερά τύπου ΚΚΕ ούτε και από τους αναρχικούς υπήρξε μια πρόταση ότι τώρα είναι η ευκαιρία μας, τι λέμε εμείς τώρα στους ανθρώπους που είχαν τα αυτιά τους ανοιχτά να ακούσουν διαφορετικές προτάσεις πέρα του υπάρχοντος, του νεοφιλελευθερισμού και τα μνημόνια κλπ, κλπ. Δεν υπήρχε ούτε από τον αναρχικό χώρο αυτό το πράγμα. Και αυτό είναι σοβαρό γιατί ουσιαστικά δεν εκμεταλλευτήκαμε αυτή την ευκαιρία, δεν παρεμβήκαμε καταλυτικά στα γεγονότα, ήμασταν ακολουθητές και θεατές τη στιγμή που οι λαϊκές μάζες ενστικτώδικα πήγαν στο κέντρο της πολιτικής, της κρατικής πολιτικής εξουσίας –για να ακριβολογούμε– στο κοινοβούλιο, προσπαθώντας να το καταλάβουν και να διώξουν τους ξεπουλημένους πολιτικούς όπως έλεγαν τότε οι οποίοι προέβαιναν σε αυτά τα μέτρα, ουσιαστικά στο ξεπούλημα της χώρας και του λαού. Το να είχαμε προτάσεις είναι βασικό και αυτό είναι και η δική μου απάντηση. Ότι δηλαδή αν θέλουμε σοβαρά να συγκροτηθούμε πολιτικά θα πρέπει να έχουμε αντιπροτάσεις σε σχέση με το τι προτείνουμε εμείς στην κοινωνία, στους πολίτες, στους απλούς ανθρώπους, στην κοινωνική βάση και τι κοινωνία θεωρούμε τελοσπάντων ότι θέλουμε εμείς. Ποια είναι η κοινωνική οργάνωση που προτείνουμε; Τι λέμε εμείς σαν αναρχικοί εφόσον το υπάρχον είναι άδικο, είναι κακό κλπ. κλπ; Είναι ένα σύστημα που καταπιέζει, εκμεταλλεύεται, καταστρέφει τον πλανήτη και στο τέλος θα μας σκοτώσει και από περιβαλλοντολογικής πλευράς μας δηλητηριάζει κλπ. Ποια

είναι η δικιά μας αντιπρόταση απέναντι στο υπάρχον “κακό” σύστημα; Αυτό το κενό πρέπει να το καλύψουμε με βάση τις συνθήκες που υπάρχουν τώρα, παίρνοντας υπ’ όψιν τα παλιά λάθη των κινημάτων όπως αυτά που ανέφερα των Ισπανών αναρχικών το 1936. Θα πρέπει επίσης να δούμε τους ανθρώπους όχι μόνο με κριτήριο τη θέση τους στην παραγωγή, αν είναι εργάτες π.χ. Και γι’ αυτό διαφοροποιούμαστε από τις κολεκτίβες, τα σοβιέτ και τα εργατικά συμβούλια γιατί τότε υπήρχε μια μερικότητα. Δηλαδή η οπτική των τότε εγχειρημάτων αφορούσε τους παραγωγούς ενώ ο Δήμος αφορά τον άνθρωπο-κάτοικο του Δήμου ο οποίος πέρα από εργαζόμενος είναι και πολλά άλλα πράγματα ως άνθρωπος, ως πλάσμα, ως κοινωνικό πλάσμα. Με βάση αυτό λοιπόν, με βάση τις συνθήκες που επικρατούν τώρα, με βάση την παλιά εμπειρία του επαναστατικού κινήματος να πούμε ότι “οι θέσεις μας είναι αυτές”. Αλλά να το τονίσω αυτό, δεν είναι κάτι παγιωμένο, το συζητάμε και στο τέλος λέμε –ή μάλλον για να το πω καλύτερα– στο τέλος βάζουμε αυτό που έλεγαν οι Ισπανοί αναρχικοί το ’36 στο συνέδριο της CNT στη Σαραγόσα: “Δεν μπορούμε να πούμε επακριβώς 100% πώς θα είναι μια νέα κοινωνία” μπορούμε όμως να έχουμε έναν οδηγό σε αδρές γραμμές, κάποια πιο συγκεκριμένα πράγματα από τη συνθηματολογία που υπάρχει. Να είμαστε πιο συγκροτημένοι πολιτικά όσον αφορά τις πολιτικές μας θέσεις και προτάσεις. Αυτό είναι που λείπει, για μένα. Δεν λείπουν τόσο οι δράσεις για παράδειγμα. Υπάρχουν χρονικές περίοδοι και περιπτώσεις που ο χώρος ή μάλλον θα έλεγα ότι οι δράσεις του χώρου είναι σε “έξαρση”, υπάρχει ποικιλία δράσεων και υπάρχουν περιπτώσεις καταστολής ή ακόμα και γενικότερα ύφεσης κοινωνικής μετά το 2012. Αυτό όμως που λείπει είναι μια πιο σοβαρή πολιτική συγκρότηση –όχι με την έννοια της οργάνωσης και σε τι δομές είναι οργανωμένο ένα κίνημα– αλλά στη βάση προτάσεων και θέσεων. Και σε αυτό κατά κάποιο τρόπο απαντάει η έκδοση αυτή.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να Υπάρχει κάποια ερώτηση από άλλον σύντροφο;

Σύντροφος από Συν. Αλληλεγγύης στον Ε.Α: Καλησπέρα και από εμένα σύντροφε. Η ερώτηση που θέλω να κάνω έχει κάποιες ιδεολογικές και ιστορικές προεκτάσεις. Κατά μία έννοια έχεις καταπαστεί βέβαια και το έχεις απαντήσει αλλά θα μπορούσες να επεκταθείς και λίγο περισσότερο. Μέσα στη μπροσούρα υπάρχει μια εναργής περιγραφή της Κοινότητας, του Δήμου ως μια καθ’ ολοκληρίαν οικονομικής-κοινωνικής και πολιτικής οντότητας που θα αποτελεί ουσιαστικά το κύτταρο της Συνομοσπονδιακής φεντεραλιστικής αταξικής οργάνωσης. Με βάση λοιπόν την αναρχική ιστορική θεώρηση οι θέσεις σας θεωρώ ότι γειτνιάζουν περισσότερο με την αναρχοκομμουνιστική παράδοση παρά σίγουρα με τον μακροκολεκτιβισμό πόσο μάλλον με τον προντονικό μπουτουαλισμό, νομίζω αναφέρθηκες και νωρίτερα. Θα ήθελα να αναλύσεις αν μπορείς τις διαφορές στην πρότασή σας με ένα άλλο κλασικό αντιεξουσιαστικό ρεύμα, αυτό του αναρχοσυνδικαλισμού που ουσιαστικά προτάσσει ως κύτταρο το συνδικάτο.

N. Μαζιώτης: Ναι. Ο αναρχοσυνδικαλισμός βασικά θεωρούσε ότι τα εργατικά συνδικάτα θα πρέπει να αναλάβουν τη διαχείριση της παραγωγής είτε της βιομηχανίας είτε της γεωργίας, κατά βάση βέβαια της βιομηχανίας. Αυτό ήταν μια “στενή” οικονομικοκεντρική θέση γιατί αφορούσε τον παραγωγό-εργάτη, την εργατική βιομηχανική τάξη, το βιομηχανικό προλεταριάτο δηλαδή και θεωρώ ότι τα όριά του τα έδειξε στην Ισπανία το 1936. Σίγουρα έχει επιδείξει σημαντικότερα επιτεύγματα ειδικά τον πρώτο καιρό, τον πρώτο χρόνο μετά την ήττα του πραξικοπήματος, στη Βαρκελώνη και στην Καταλονία όπου κυριάρχησε ολοκληρωτικά. Κοινωνικοποίησε δηλαδή τα πάντα στη Καταλονία, στην πιο βιομηχανο-ποιημένη περιφέρεια της Ιβηρικής αλλά επεκτάθηκε ως ένα βαθμό και σε περιοχές της Χώρας των Βάσκων και στις Αστουρίες ή στο Αλικάντε. Κατά βάση όμως η Ισπανία ήταν μια αγροτική χώρα όπου η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων ήταν χωρικοί-αγρότες. Ο επαναστατικός συνδικαλισμός, ο αναρχοσυνδικαλισμός δηλαδή, ήταν ένα μερικό πράγμα που είχε μια πολύ πιο στενή κοινωνική οπτική και έδειξε τα όριά του ουσιαστικά τότε. Συνεργάστηκε στην πραγματικότητα από ένα σημείο και μετά με το κράτος στα πλαίσια της ενότητας του αντιφασιστικού αγώνα. Το θέμα είναι ότι οι αναρχικοί δεν πήραν, δεν κατέλαβαν την πολιτική εξουσία. Το ότι οι θέσεις μας γενικά είναι συγγενείς ή γειτνιάζουν όπως αναφέρθηκε με τον αναρχοκομμουνισμό και αυτό συζητήσιμο είναι, δεν

ξέρω αν συμβαίνει αυτό 100%. Γιατί και ο αναρχοκομμουνισμός, π.χ. αυτά που είπε και ο Κροπότκιν ο οποίος θεωρείται ο “πατέρας” του αναρχοκομμουνισμού –να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση σε εισαγωγικά– ότι αφορούσε επίσης παραγωγικές μονάδες δηλαδή εργαζομένους, εδώ διαφοροποιούμαστε δηλαδή. Γιατί αυτό που προτείνουμε, ότι ο Δήμος να είναι το κύτταρο της συνομοσπονδιακής οργάνωσης δεν είναι απλώς μια παραγωγική μονάδα, διαφέρει από τις εργατικές και αγροτικές κολεκτίβες που υπήρχαν στην Ισπανία του 1936 και διαφέρει και από τα εργατικά συμβούλια, τα σοβιέτ του 1917 τα οποία από ένα σημείο και μετά αφομοιώθηκαν και κατάληξαν όργανα της μπολσεβίκικης δικτατορίας. Δεν διαφωνούμε με τα εργατικά συμβούλια. Για παράδειγμα στην πρότασή μας λέμε ότι τα εργατικά συμβούλια θα είναι κάπως σαν υποδιαίρεση –να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση– μέσα στο Δήμο και τα μέλη τους που θα προέρχονται φυσικά από κοινωνικοποιημένες παραγωγικές μονάδες θα συμμετέχουν στο δημοτικό συμβούλιο της πόλης. Αλλά βασικά ο Δήμος θα έχει τη διαχείριση της οικονομικής δραστηριότητας ενώ ο αναρχοσυνδικαλισμός έλεγε ότι τα συνδικάτα θα έχουν τη διαχείριση της οικονομικής δραστηριότητας. Αυτή είναι μια μεγάλη διαφορά.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να Σύντροφε, να σου διαβάσω μια ερώτηση που έχει έρθει από κάποιον σύντροφο;

N. Μαζιώτης: Ναι, ναι.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να Η ερώτηση λέει: Κατά πόσο είναι εφικτό ένα επαναστατικό εγχείρημα στα πρότυπα της Ροζάβα από τη στιγμή που στην Ελλάδα δεν υφίσταται σημαντικός πρωτογενής τομέας αλλά η οικονομία βασίζεται στο τριτογενή τομέα και η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι συγκεντρωμένη στα μεγάλα αστικά κέντρα;

N. Μαζιώτης: Σίγουρα δεν έχουμε τις συνθήκες που υπάρχουν στη Β. Συρία όπως και δεν υπάρχουν και οι συνθήκες που έχουν οι Ζαπατίστας στο Μεξικό. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο συνομοσπονδισμός δεν είναι ρεαλιστικός στην Ελλάδα, απλώς έχουμε άλλες συνθήκες και θα πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτές τις συνθήκες. Σαφέστατα και αυτό είναι ένα θέμα με το ότι οικονομικά κυριαρχεί ο τριτογενής τομέας όμως ουσιαστικά αυτό που λέμε με την έκδοση αυτή, είναι ότι μια συνομοσπονδιακή κοινωνική οργάνωση θα πρέπει να ακολουθήσει ξεχωριστό δρόμο από το κυρίαρχο σύστημα που γιγάντωσε τον τριτογενή τομέα, μείωσε τον πρωτογενή ή το δευτερογενή τομέα. Ειδικά η Ελλάδα είναι μια χώρα αποβιομηχανοποιημένη γιατί έτσι ήθελε η Ε.Ε. Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα άλλο κοινωνικό μοντέλο οργάνωσης που θα υπάρξει ισορροπία μεταξύ υπαίθρου-πόλης και να ακολουθηθεί μια διαφορετική πορεία από αυτή που επέβαλε ο καπιταλισμός, που επέβαλε δηλαδή την αστυφιλία και την μετανάστευση μεγάλου πληθυσμού από τα χωριά, την ύπαιθρο και τον αγροτικό πληθυσμό στις πόλεις να δουλέψουν στη βιομηχανία ή στον τριτογενή τομέα να γίνουν π.χ. υπάλληλοι. Εμείς πιστεύουμε ότι μια υγιής κοινωνική οργάνωση θα πρέπει να ακολουθήσει μια αντίστροφη πορεία. Δηλαδή να απομαζικοποιηθούν οι μεγάλες τερατοπόλεις σήμερα όπως είναι και η Αθήνα και το λεκανοπέδιο που ουσιαστικά συγκεντρώνεται ο μισός πληθυσμός της χώρας και να υπάρξει ώθηση στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και όχι στον τριτογενή τομέα που ουσιαστικά αφορά την γραφειοκρατία και που ένα μεγάλο μέρος των υπηρεσιών αφορούν υπαλληλοκρατία δηλαδή την κρατική γραφειοκρατία.

Η πρότασή μας είναι να ακολουθηθεί μια αντίστροφη πορεία από αυτή που έχει επιβληθεί σήμερα και αυτό θα πρέπει να γίνει κατ’ αρχήν σε επίπεδο ιδεών και προτάσεων. Εμείς διαφωνούμε με λέξεις και έννοιες όπως “ανάπτυξη” κλπ που λένε πάρα πολλοί ακόμα και στην αριστερά οι οποίοι το “παίζουν” αντινεοφιλελεύθεροι. Γιατί όταν λέμε ανάπτυξη, αυτό αφορά την ανάπτυξη του κεφαλαίου. Εμείς είμαστε ενάντια στον καπιταλισμό, ενάντια στην ανάπτυξη του κεφαλαίου και ούτε μπορεί να έχουμε τέτοια

φρασεολογία γιατί οι λέξεις και οι έννοιες δεν είναι ουδέτερες σε γενικές γραμμές. Σαφέστατα θα πρέπει να καταστραφεί η γραφειοκρατία και να υπάρξει μια αντίστροφη πορεία από τον τριτογενή προς τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Αυτό όμως αφορά μια δέσμη θέσεων που πρέπει να έχει ένα κίνημα ή ένας χώρος ο οποίος πρέπει να συγκροτήσει κάποιες θέσεις οι οποίες θα αντίκειται στις κυρίαρχες προτάσεις και ιδέες που υπάρχουν σήμερα σαν προπαγάνδα. Από εκεί και πέρα δεν μπορεί να ακολουθήσουμε τα ίδια πράγματα, “καρμπόν” όπως αυτά που υπάρχουν σήμερα αλλού σαν επαναστατικό παράδειγμα όπως στη Ροζάβα είτε στους Ζαπατίστας. Πρέπει να προσαρμοστούμε στις ελληνικές ιδιαιτερότητες και ουσιαστικά η “μαγεία” ενός κινήματος είναι να κατανοήσει, να καταλάβει τις υπάρχουσες συνθήκες γενικότερα στη χώρα που ζούμε και μέσα σε αυτές τις συνθήκες να αναπτύξει μια δέσμη προτάσεων π.χ. όπως ο Συνομοσπονδισμός των Κοινοτήτων.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να: Κάποιος/α άλλη ερώτηση;

Σύντροφος J.: Έχω ακούσει ότι μπορεί να υπάρξουν π.χ. εκλογικές διαδικασίες και θέλω να ρωτήσω για ποιο λόγο ακριβώς θα ψηφίζουμε;

N. Μαζιώτης: Για παράδειγμα σε ένα Δήμο αυτό που είπα είναι ότι θα πρέπει η Συνέλευση των κατοίκων του Δήμου να ορίσει τους εκτελεστές των αποφάσεων για τη διαχείριση του Δήμου. Δηλαδή να ορίσουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου αυτού για παράδειγμα που θα είναι υπεύθυνοι για διάφορους τομείς π.χ. στον τομέα –που υπάρχει και σήμερα– της καθαριότητας της πόλης, για την αποκομιδή των σκουπιδιών, για την ανακύκλωση των απορριμμάτων, για τον βιολογικό καθαρισμό, για τις δημοτικές συγκοινωνίες ή για διάφορους άλλους τομείς που θα είναι στην αρμοδιότητα της διαχείρισης του Δήμου, άρα των πολιτών. Και άλλα πράγματα επίσης όπως είναι ο τομέας της εκπαίδευσης ή ο τομέας της υγείας, ακόμα και με την απονομή της δικαιοσύνης. Εκλογές σύντροφοι είναι αναπόφευκτο ότι θα υπάρχουν όμως αυτό δεν έχει σχέση με τις εκλογές του κράτους. Άλλο το ένα άλλο το άλλο.

13

Σύντροφος J.: Δηλαδή σχέση με αυτά τα πράγματα δεν θα έχουν μόνο αυτοί που ψηφίστηκαν;

N. Μαζιώτης: Δεν σε κατάλαβα σύντροφε.

Σύντροφος J.: Δηλαδή δεν θα τα διαχειρίζονται αυτά τα ζητήματα μόνο αυτοί που ψηφίστηκαν;

N. Μαζιώτης: Αυτοί που λέμε για παράδειγμα ότι είναι μέλη του δημοτικού συμβουλίου, αυτοί είναι οι εκτελεστές των αποφάσεων της Συνέλευσης των κατοίκων, των δημοτών. Είναι εκτελεστές των αποφάσεων, δεν είναι ηγέτες, δεν είναι αρχηγοί, είναι υποχρεωμένοι να εκτελέσουν ό,τι λέει η Συνέλευση. Αυτό έχει διαφορά από αυτό που κάνει ένας δήμαρχος σήμερα σε ένα Δήμο ή αυτό που κάνει ένας βουλευτής ή ένας υπουργός στην κεντρική κυβέρνηση του κράτους.

Σύντροφος J.: Και τι θα γίνει σε περίπτωση που κάποιος αυθαιρετήσει ας πούμε και δεν εκτελέσει τις αποφάσεις που πάρθηκαν συλλογικά;

N. Μαζιώτης: Θα πρέπει να ανακληθεί άμεσα. Όχι μετά από 4 χρόνια όπως γίνεται σε μια σημερινή κυβέρνηση ή όπως γίνεται στους θεσμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης σήμερα. Αυτό λέμε ότι δεν θα είναι μόνο αιρετοί αλλά και άμεσοι ανακλητοί. Αυτά ουσιαστικά είναι τα χαρακτηριστικά αυτού που ονομάζουν άμεση δημοκρατία. Ένα τέτοιο παράδειγμα υπήρχε και στην αρχαία Αθήνα παρ’ όλο που δεν ήταν μια ιδεατή κοινωνία. Ήταν μια πατριαρχική, σεξιστική, εξουσιαστική, δουλοκτητική κοινωνία και ταξική φυσικά. Παρ’ όλα αυτά υπήρχαν και χαρακτηριστικά όπως ότι γινόταν η λαϊκή Συνέλευση, η Εκκλησία του Δήμου δηλαδή,

κάθε 8 με 10 ημέρες και αποφάσιζε για τα πάντα. Εξέλεγε ακόμα και τους στρατηγούς της πόλης και αποφάσιζε για την άμυνα της πόλης και τους καθαιρούσε ή τους εξοστράκιζε, τους εξόριζε για παράδειγμα. Ο ίδιος ο πολίτης δίκαιε τους αξιωματούχους του και καθαιρούσε αυτούς που ο ίδιος εξέλεγε. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί σήμερα να κάνει ο πολίτης της αστικής δημοκρατίας. Αυτό το αναφέρω ως παράδειγμα όχι όμως ότι είναι το ιδεατό τη στιγμή που αυτή η κοινωνία ήταν ταξική, δουλοκτητική, πατριαρχική και σεξιστική.

Σύντροφος Φ.: Εγώ θέλω να κάνω μια ερώτηση για τους δήμους που λες γιατί τις περισσότερες φορές αναφέρεται στα έργα των πρώτων κλασικών σαν αυτά να είναι κάπως χωριστά δηλαδή από τη μία είναι η κοινωνία που οργανώνεται και έχει τις συνελεύσεις και αποφασίζει για τα ζητήματά της και από την άλλη είναι μια ένωση παραγωγών η οποία ένωση παραγωγών ασχολείται με τα ζητήματά της και μετά συνεννοούνται. Το έχω δει να αναφέρεται κάπως τελospάντων διαχωρισμένο αυτό το πράγμα, αλλά εσείς το βάζετε ότι θα είναι κοινό, ότι είναι ενιαίο με το Δήμο.

N. Μαζιώτης: Ναι, αυτό λέμε, ότι ουσιαστικά ο Δήμος θα έχει την αρμοδιότητα και της οικονομικής δραστηριότητας, όχι μόνο της παραγωγής αλλά των πάντων. Τα πάντα από τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, τα αγαθά δηλαδή όπως το νερό, ένα κοινωνικοποιημένο-δημοτικοποιημένο αγαθό κλπ. Δηλαδή οι πόροι θα είναι κοινοί, κοινωνικοποιημένοι ή δημοτικοποιημένοι όπως οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας: η ύδρευση για παράδειγμα, η ενέργεια, οι συγκοινωνίες, οι τοπικές συγκοινωνίες –λεωφορεία, τραμ κλπ– ή ο αστικός σιδηρόδρομος αν μιλάμε για το λεκανοπέδιο της Αττικής.

Σύντροφος Φ.: Αυτά που λες είναι για τις υπηρεσίες.

N. Μαζιώτης: Και για την ασφάλεια φυσικά, τη δημόσια ασφάλεια γενικά της πόλης.

14

Σύντροφος Φ.: Αναφέρεσαι στις υπηρεσίες. Για τους παραγωγούς δηλαδή, για τους αγρότες ή για αυτούς που παράγουν διάφορα τεχνολογικά προϊόντα κλπ. δεν θα έπρεπε να υπάρχει μια ένωση, να υπάρχει μια συνεννόηση σε άλλο επίπεδο;

N. Μαζιώτης: Ναι φυσικά και θα πρέπει να υπάρχει. Το λέμε αυτό και το είπα και προηγουμένως. Για παράδειγμα για το θέμα της βιομηχανίας ότι τα εργατικά συμβούλια θα είναι υποδιαίρεση μέσα στο Δήμο και θα λαμβάνουν μέρος στο δημοτικό συμβούλιο. Άρα θα υπάρχουν και τέτοιες ενώσεις είτε αγροτικές είτε εργατικές.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε. Υπάρχει και άλλη ερώτηση από σύντροφο που θέλει να κάνει.

Σύντροφος Α.: Καλησπέρα σύντροφε.

N. Μαζιώτης: Καλησπέρα.

Σύντροφος Α.: Από τη Συνέλευση της κατάληψης είμαι και θέλω να σταθώ σε κάτι πιο συγκεκριμένο που αφορά την εκπαίδευση...

N. Μαζιώτης: Δεν σε άκουσα σύντροφε, πού αφορά τι;

Σύντροφος Α.: Αφορά την εκπαίδευση και η ερώτηση είναι: Πώς θα αναδιαμορφωνόταν η δημόσια εκπαίδευση ως πολιτισμικός πυλώνας βασισμένη τώρα στην αναγνώριση και την εξειδίκευση που προσανατολίζεται στα πρότυπα της καπιταλιστικής αγοράς αυτή τη στιγμή, αν εντέλει θα λογίζεται ως πολιτισμικός πυλώνας από τις μετεπαναστατικές κοινότητες και ποια θα μπορούσε να είναι η σχέση της με μορφές εκπαίδευσης άλλων τόπων, άλλων χωρών όπου δεν θα είχε υπάρξει μια επαναστατική διαδικασία ακόμα εκεί πέρα; Ποια θα μπορούσε να είναι η σχέση της στα πλαίσια ενός διεθνιστικού διαλόγου ας το πούμε πάνω στο θέμα της μόρφωσης γενικότερα, όπου πολίτες ίσως να ήθελαν πέραν των συνόρων –σε εισαγωγικά– πέραν του δικού τους τόπου διάλογο επάνω στο ζήτημα της εκπαίδευσης και επίσης ευκαιρία παραπάνω επιπέδων μόρφωσης ίσως και συνδιαλλαγής;

Ν. Μαζιώτης: Νομίζω ότι είναι πολύ εξειδικευμένη αυτή η ερώτηση. Δεν ξέρω, δεν έχω απάντηση για τόσο εξειδικευμένα πράγματα που θέτεις σύντροφε.

Σύντροφος Α.: Σύντροφε, απλά ρωτάω για το αν έχει υπάρξει μια σκέψη πάνω σε αυτό. Προφανώς κουβέντα, συζήτηση γίνεται...

Ν. Μαζιώτης: Μπορώ να πω κάποια πράγματα ότι γενικά η εκπαίδευση θα έχει ελευθεριακά χαρακτηριστικά, δεν θα προάγει για παράδειγμα την οικονομία της αγοράς όπως προάγει ειδικά η τριτοβάθμια εκπαίδευση σήμερα στα πανεπιστήμια με την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης στην οικονομία της αγοράς. Σίγουρα τη στιγμή που είμαστε ενάντια στην οικονομία της αγοράς και θέλουμε να την καταστρέψουμε, δεν θέλουμε μια τέτοια οργάνωση αλλά σε πολύ γενικό βαθμό μπορούμε να πούμε ότι η εκπαίδευση έχει ένα πολιτικό χαρακτήρα και πολιτιστικό. Γενικότερα η επανάσταση θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι και θέμα κουλτούρας κατά ένα μεγάλο ποσοστό. Δηλαδή να προωθεί και να προβάλλει τον άνθρωπο ως ενεργό πολίτη, να συμμετέχει στα κοινά, στα ζητήματα της κοινότητάς του. Πιστεύω ότι και οι παλιότερες γενιές στις παλιότερες κοινωνίες το κάθε άτομο έτσι έβλεπε τον εαυτό του. Όχι σαν άτομο ξεχωριστό αλλά σαν αναπόσπαστο μέλος μιας κοινότητας. Έτσι έβλεπαν τον εαυτό τους και αυτό είναι και θέμα εκπαίδευσης. Και αυτό οι άνθρωποι από μικροί πρέπει να το διδάσκονται ακόμα και μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, να είναι ενεργοί πολίτες και να λαμβάνουν μέρος στα κοινά, να παίρνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων, να νοιώσουν ότι είναι μέρος μιας κοινότητας και όχι να είναι άτομα ξεχωριστά ή απομονωμένα. Γιατί σήμερα υπάρχει γενικά η κουλτούρα του ατομικιστικού ανθρώπου ο οποίος έχει κάποια δικαιώματα, έχει κάποιες υποχρεώσεις αλλά ουσιαστικά παραιτείται και εκχωρεί, και αυτή είναι η ουσία της αστικής δημοκρατίας, ότι εκχωρεί σε ειδικούς, σε εξειδικευμένους επαγγελματίες της πολιτικής τη διαχείριση των κοινωνικών υποθέσεων. Μια πτυχή ας πούμε της εκπαίδευσης σε μια τέτοια ελευθεριακή κοινωνική οργάνωση θα πρέπει να κάνει τους ανθρώπους, από παιδιά, από νέους πιο ενεργούς πολίτες και όχι να είναι παραιτημένα και εγωκεντρικά όντα. Γενικότερα τώρα το τι σχέση θα μπορούν να έχουν με άλλους λαούς οι οποίοι είναι έξω από μια συνομοσπονδία δεν ξέρω ακριβώς. Γιατί δεν έχουμε γενικά και όλες τις απαντήσεις σύντροφοι ούτε και τη μαγική συνταγή, μην παρεξηγηθούμε. Προτείνουμε κάποια πράγματα σε αδρές γραμμές, κάποια πολύ συγκεκριμένα αλλά όπως λέει και στο τέλος, δεν μπορούμε να ορίσουμε με μαθηματική ακρίβεια 100% πώς θα είναι η κοινωνία του αύριο. Κάποια πράγματα θα γίνουν και πάνω στη δράση και αυθόρμητα όπως λέει και η φράση “στη φωτιά κολλάει το σίδερο”.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε, ευχαριστούμε. Ένας άλλος σύντροφος θέλει να κάνει μια ερώτηση.

Σύντροφος Κ.: Καλησπέρα σύντροφε Νίκο.

Ν. Μαζιώτης: Καλησπέρα, καλησπέρα.

Σύντροφος Κ.: Από το στέκι του Αγρινίου. Ήθελα να σε ρωτήσω κάποια πράγματα. Σε μια κοινωνία που ίσως έχουν καταληχθεί....

Ν. Μαζιώτης: Συγγνώμη δεν ακούγεσαι σύντροφε.

Σύντροφος: Σε μια κοινωνία που υπάρχουν αυτά που σε αδρές γραμμές λες..... (δεν ακούγεται λόγω κακής ποιότητας του ήχου).....το ζήτημα του διεθνούς παράγοντα πώς μπορεί να επηρεάσει, να σταθεί εμπόδιο.. το ζήτημα της καταστολής..... όλα τα μέσα καταστολής ο στρατός, η αστυνομία οι οποίες είναι σε μια συνεργασία, μια διεθνή οργανωμένη συνεργασία..... σε σχέση με εμάς και όλο αυτό θα βρεθεί απέναντι σε μας. Αυτό ήθελα να ρωτήσω, αν και δεν έχω διαβάσει όλο το βιβλίο ακόμα για να ξέρω αν υπάρχει σίγουρα κάποιου είδους αναφορά. Αλλά θέλω να ακούσω κάποια άποψη σε σχέση με αυτό. Δεν ξέρω αν έχω γίνει σαφής ακριβώς.

(ο σύντροφος Νίκος Μαζιώτης απαντάει και έτσι μπορούμε να καταλάβουμε την ερώτηση του προηγούμενου συντρόφου που λόγω κακής ποιότητας του ήχου η απομαγνητοφώνηση της ερώτησής του είναι λειψή)

Ν. Μαζιώτης: Ναι, πιστεύω ότι έχω καταλάβει. Όσον αφορά το διεθνή παράγοντα που αναφέρει ο σύντροφος, επειδή ζούμε σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, όπου τα πάντα έχουν σχέση μεταξύ τους και είναι αλληλοεξαρτώμενα, θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί μια αυτάρκεια σε τοπικό επίπεδο, γι' αυτό θεωρώ ότι ένα παράδειγμα μιας τέτοιας ακρατικής αταξικής κοινωνικής οργάνωσης πρέπει να διεθνοποιηθεί και να παγκοσμιοποιηθεί για να επιβιώσει από εμπάργκο, επεμβάσεις και καταστολή. Φυσικά πάντα από κάπου ξεκινάνε τα πράγματα. Ακόμα και η επιβίωση της Επανάστασης στη Ροζάβα εξαρτάται από την επέκταση της επανάστασης και σε άλλες χώρες είτε στη Μέση Ανατολή είτε στα Βαλκάνια είτε στην Ευρώπη για παράδειγμα κλπ. Ένα λοιπόν είναι αυτό, ότι δεν νοείται το να φτιάξεις ένα κοινωνικό εγχείρημα το οποίο θα είναι αποκλειστικά τοπικού χαρακτήρα ή ακόμα και σε μια ορισμένη εθνική επικράτεια. Θα πρέπει δηλαδή εφόσον ξεκινάει ένα τέτοιο επαναστατικό εγχείρημα, να προσπαθήσουμε να το επεκτείνουμε και σε άλλες χώρες. Βασικά τέτοια παραδείγματα μπορούν να αποτελέσουν εφελκύρια εξάπλωσης, δηλαδή το να πάρουν άλλοι λαοί, άλλα κινήματα παραδείγματα από αυτό. Υποθετικά εγώ έχω πει ότι αν υπήρχε ένα τέτοιο κίνημα το 2010-2012 που θα μπορούσε να ξεκινήσει μια επαναστατική διαδικασία τότε και αν έβγαινε η χώρα από την Ε.Ε –και εφόσον υπήρχε μια επαναστατική διαδικασία– και απαντούσες με κοινωνικοποίηση της καπιταλιστικής ή της κρατικής ιδιοκτησίας και να φτιαχτεί μια άλλη κοινωνική οργάνωση τότε, πιστεύω ότι θα υπήρχε ένα ντόμινο εξεγέρσεων στον ευρωπαϊκό νότο τη στιγμή που και άλλες χώρες αντιμετώπιζαν τα προβλήματα της Ελλάδας και είχαν στραμμένα τα μάτια τους στον ελληνικό λαό, στο πώς αντιδρούσε τότε, στη πολιορκία του κοινοβουλίου κλπ, κλπ. Ουσιαστικά θα υπήρχε μια εξάπλωση αυτού του πράγματος. Αν κατέρρευε τότε μη ελεγχόμενα η ελληνική οικονομία και αν έμπαινε μπροστά μια επαναστατική διαδικασία. Αυτό είναι υποθετικό και θέλει πολύ συζήτηση παρ' όλα αυτά επειδή ζούμε σε μια παγκόσμια κοινωνία αλληλοεξαρτώμενη, τίποτα δεν θα μπορούσε να επιβιώσει αν είναι περιορισμένο σε έναν τόπο ή σε μια εθνική επικράτεια, να το πω έτσι. Άρα θα έπρεπε να διεθνοποιηθεί. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι υπάρχουν τα εχέγγυα ότι άμα ξεκινήσεις κάτι κάπου ότι αυτό θα διεθνοποιηθεί και θα έχεις επιτυχία. Παρ' όλα αυτά είναι ένα εγχείρημα, που αξίζει κανείς να το επιχειρήσει, να ζήσει και να πολεμήσει με το όπλο στο χέρι, ακόμα και να πεθάνει γι' αυτό.

Όσον αφορά την εσωτερική καταστολή για παράδειγμα το κίνημα στη Ροζάβα έχει δικές του δομές αυτοάμυνας απέναντι σε εχθρούς. Το πώς ένα κίνημα θα ξεκινούσε κοινοτιστικά εγχειρήματα, το πώς θα μπορούσε να αμυνθεί απέναντι στην κρατική καταστολή εσωτερικού τύπου δηλαδή, αυτό είναι ένα θέμα προς συζήτηση και δεν μπορώ να το προκαταβάλω εγώ. Δεν είμαι το κίνημα εγώ, δεν συμμετέχω σε κάποιο

κοινοτιστικό εγχείρημα. Αυτό θα μπορούσε να αποφασιστεί σε μια ζωντανή επαναστατική διαδικασία, όλα τα μέσα είναι “στο τραπέζι επάνω”. Αυτό έχω να πω σε σχέση με την άμυνα απέναντι στην κρατική καταστολή.

Συντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε. Θέλω πάνω σε αυτό να πω κάτι μιας και είπες για το παράδειγμα της Ροζάβα και τέθηκε το ζήτημα του διεθνούς παράγοντα και της άμυνας. Το εγχείρημα της Ροζάβα, η Επανάσταση στη Ροζάβα έκανε πρόσφατα την υποχώρηση δεχόμενη την επίθεση από τον τουρκικό στρατό και παρέδωσε την άμυνα των συνόρων του στο καθεστώς του Άσαντ, έτσι; Άρα θέλω να πω ότι τελικά όπως φαίνεται τέτοια εγχειρήματα δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αμυντικά τον διεθνή παράγοντα.

Ν. Μαζιώτης: Δεν ξέρω αν ισχύει αυτό. Επειδή έγινε αυτός ο συμβιβασμός από τις Δημοκρατικές Συριακές Δυνάμεις (SDF) και έκαναν αυτό το συμβιβασμό με το καθεστώς Άσαντ να αναλάβει τα τουρκοσυριακά σύνορα, δεν σημαίνει ότι τέτοιου είδους εγχειρήματα δεν μπορούν να προβάλλουν αντίσταση. Αντίσταση προβάλλουν και τώρα απέναντι σε έναν εχθρό (στην Τουρκία) που έχει καλύτερο εξοπλισμό. Δεν μπορώ να απαντήσω εγώ τώρα γιατί έκαναν ένα τέτοιο συμβιβασμό. Δεν είμαι εκεί, δεν ξέρω κάποια πράγματα. Και για την Ισπανία λέγονταν αυτά σαν κριτικές ότι ο φτωχός εξοπλισμός γενικά των πολιτοφυλακών δεν θα μπορούσε να αντισταθεί στους καλά οργανωμένους μισθοφόρους και τους καλά εκπαιδευμένους στρατιώτες του φρανκικού στρατού τη στιγμή μάλιστα που έπαιρναν όπλα και βοήθεια από τη χιτλερική Γερμανία και από τη φασιστική Ιταλία. Όμως “ανοργάνωτοι” εργάτες για παράδειγμα σταμάτησαν τις στρατιωτικές φρουρές των πόλεων που συμμετείχαν στο πραξικόπημα, είτε στη Βαρκελώνη είτε στη Μαδρίτη είτε στη Βαλένθια, τις νίκησαν και κατέπνιξαν την ανταρσία. Ενώ ο καλά “οργανωμένος” Λαϊκός Στρατός που ήθελαν να δημιουργήσουν οι κομμουνιστές –και δημιούργησαν ως ένα βαθμό επιβάλλοντας την στρατιωτικοποίηση– ο οποίος έπαιρνε σοβιετικά όπλα, νικήθηκε σε όλες τις μάχες. Και ήταν ένας κλασικός στρατός στα πρότυπα μάλιστα του κρατικού αστικού στρατού, αλλά ηττήθηκε σε όλες τις μάχες με τους φρανκικούς. Δηλαδή, ο συμβιβασμός που κάνανε στη Ροζάβα δεν σημαίνει ότι δεν είχαν τη δυνατότητα ή τον εξοπλισμό. Δεν ξέρω, δεν μπορώ να απαντήσω γιατί κάνανε αυτό τον συμβιβασμό ή γιατί κάνανε μια συμφωνία με το καθεστώς Άσαντ. Δεν μπορώ να πω κάτι παραπάνω.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε. Κάποιος άλλος; Υπάρχει κάποια ερώτηση; Εντάξει στις 7:30 έχει πει ότι θα πάρει και η συντρόφισσα.

Ν. Μαζιώτης: Η συντρόφισσα έχει πάρει καθόλου;

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ναι, έχουμε μιλήσει θα πάρει κατά τις 7:30, όπου να' ναι θα μας καλέσει.

Ν. Μαζιώτης: Θέλετε να κλείσω; Όταν πάρει τηλέφωνο να κλείσω για να μιλήσει η συντρόφισσα. Ό, τι νομίζετε να μου πείτε.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ωραία. Ένας σύντροφος θέλει να κάνει μια ερώτηση.

Σύν. Συνέλευση Αλληλεγγύης στον Ε.Α: Σύντροφε καλησπέρα και πάλι. Μέχρι να πάρει η Πόλα, να σου κάνω άλλη μια ερώτηση. Μέσα στη μπροσούρα, μέσα στη σκιαγράφιση αυτού του ακρατικού-αταξικού κοινωνικού μοντέλου περιγράφετε 3 βαθμίδες οργάνωσης από τα κάτω προς τα πάνω, από το πρωτοβάθμιο ως το τρίτοβάθμιο. Υπάρχουν μέσα και εύστοχα παραδείγματα όπως για παράδειγμα τότε το πρωτοβάθμιο όργανο –η Κοινότητα– με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες ενός τόπου, για παράδειγμα σε μια αγροτική περιοχή έχει μια πλήρη αυτονομία λήψης απόφασης. Τι γίνεται όμως –που απαντάει στην μπροσούρα, αλλά και με βάση τις προηγούμενες ερωτήσεις και για τις εργατικές ενώσεις και για τις παραγωγικές και για τις

καταναλωτικές ενώσεις, έχει μια αξία να το απαντήσεις—, τι γίνεται σε περιπτώσεις για παράδειγμα με την ηλεκτροδότηση που περιοχές συγκεκριμένες τελοσπάντων έχουν στην αρμοδιότητά τους να ηλεκτροδοτήσουν ολόκληρες περιοχές, κοινότητες που υπερβαίνουν την Κοινότητα;

Ν. Μαζιώτης: Ουσιαστικά μιλάμε για μια κοινοτική οργάνωση όπου συνενώνονται είτε πιο χαλαρά είτε λιγότερο χαλαρά διάφορες αυτόνομες κοινότητες. Αυτή η συνένωση με τη μορφή της Συνομοσπονδίας είναι λογικό ότι θα έχει ένα τριτοβάθμιο όργανο, το οποίο θα έχει αρμοδιότητες οι οποίες ξεπερνούν τους κοινωνικούς τομείς σε επίπεδο δηλαδή δήμου τοπικού. Για παράδειγμα η ηλεκτροδότηση σε μια εθνική επικράτεια είναι ένας τομέας που αφορά ολόκληρο τον πληθυσμό. Στην Ελλάδα αφορά 11.000.000 κατοίκους. Δεν μπορεί αυτό να αφηθεί στα δημοτικά συμβούλια ή στις λαϊκές συνελεύσεις αποκλειστικά κάποιων τοπικών κοινωνιών όπως π.χ. η Πτολεμαΐδα που από το λιγνιτικό της πεδίο ηλεκτροδοτείται η χώρα και που παράγει το 70% της ηλεκτρικής ενέργειας. Δηλαδή, δεν μπορεί μια τοπική κοινωνία, μια Κοινότητα να λάβει αποφάσεις που αφορούν τους πάντες, τον πληθυσμό της εθνικής επικράτειας. Για το δήμο της ναι, για τους κατοίκους της, για την πόλη τους όπως αυτή τη συγκεκριμένη ή για την πόλη του Αλιβερίου ή της Μεγαλόπολης, ναι. Θα μπορούσε όμως σε μια κοινωνική οργάνωση σαν αυτή που προτείνουμε να προωθηθεί το μοντέλο της αυτάρκειας. Υπάρχει—όπως είχα ξαναπεί— κάποιον νησί του Αιγαίου δεν θυμάμαι για ποιο είχα πει (Άνδρος) το οποίο όντως έχει μια αυτονομία στο θέμα της ενέργειας. Θα μπορούσε να υπάρξει μια αυτονομία ακόμα και σε επίπεδο ενέργειας. Π.χ. ένας δήμος θα μπορούσε να καλύψει ολοκληρωτικά το 100% στον τομέα της ενέργειας. Όταν όμως έχεις έναν τομέα που καλύπτει ολόκληρη την εθνική επικράτεια και το οποίο αφορά όλους, η διαχείριση αυτού του τομέα δεν μπορεί να εναπόκειται σε έναν δήμο αλλά σε ένα συντονιστικό όργανο, αυτό που λέμε τριτοβάθμιο όργανο. Και που θα είναι ένα συμβούλιο που θα αφορά αρμοδιότητες, κοινωνικούς τομείς που ξεπερνούν τα όρια ενός δήμου, μιας περιφέρειας, ή π.χ. ενός νομού αλλά θα αφορά ολόκληρη την εθνική επικράτεια. Τέτοιους (τομείς) λέμε επακριβώς ποιοι θα είναι: Όχι π.χ. οι τοπικού τύπου συγκοινωνίες αλλά οι υπεραστικές συγκοινωνίες και μεταφορές, ο σιδηρόδρομος, η ακτοπλοΐα, η πολιτική αεροπορία κλπ. Όλοι αυτοί οι τομείς δεν αφορούν έναν δήμο, αφορούν όλη τη χώρα. Όπως και οι τηλεπικοινωνίες που αφορούν όλη τη χώρα εκτός και αν ένας δήμος μπορεί να έχει αυτονομία σε τηλεπικοινωνιακό επίπεδο τοπικού χαρακτήρα όπως επίσης και με την ηλεκτρική ενέργεια. Η άμυνα της χώρας. Αν υπάρξει ένα εγχείρημα σε μια εθνική επικράτεια όπως για παράδειγμα στη Ροζάβα που υπάρχουν οι ένοπλες επαναστατικές δυνάμεις ή δυνάμεις αυτοάμυνας, αυτές σαφέστατα δεν μπορεί να υπάγονται σε ένα δημοτικό συμβούλιο του τοπικού δήμου, της τοπικής κοινωνίας αλλά σε ένα ευρύτερο όργανο, αυτό που λέμε τριτοβάθμιο όργανο. Αυτές είναι οι αρμοδιότητες που είναι διακριτές. Αν και μπορεί να πει κάποιος ότι ένα τέτοιο τριτοβάθμιο όργανο μοιάζει με μια κεντρική κυβέρνηση, δεν είναι έτσι. Γιατί οι αρμοδιότητές της είναι περιορισμένες σε κάποιους τομείς και μπορεί αυτό το τριτοβάθμιο όργανο να ελέγχεται από του δήμους, δηλαδή τα πρωτοβάθμια όργανα της συνομοσπονδίας. Αυτή τη στιγμή αρμοδιότητες που τις έχει ένα κράτος σε μια κρατικιστική οργάνωση, στη δικιά μας πρόταση αυτές τις αρμοδιότητες τις αναλαμβάνει ο τοπικός Δήμος. Όπως π.χ. η δημόσια τάξη και ασφάλεια και η απονομή της δικαιοσύνης. Αυτό που είπα και στην αρχή ότι όλα αυτά τα αναλαμβάνει ο Δήμος ενώ σήμερα όλα αυτά τα έχει το κράτος—π.χ. την παραγωγή—στη πρότασή μας όλα αυτά τα αναλαμβάνει ο Δήμος, οι συνελεύσεις των κατοίκων του Δήμου. Άρα ένα τέτοιο τριτοβάθμιο όργανο, ένα συνομοσπονδιακό συμβούλιο τριτοβάθμιου χαρακτήρα, δεν είναι μια συγκεντρωτική κυβέρνηση ενός συγκεντρωτικού κράτους.

Σύντροφος Θ. : Σύντροφε θέλω να σε ρωτήσω για ένα ζήτημα μεγάλο το ενεργειακό, Είναι ξεκάθαρο ότι σαν αναρχικοί κατά την γνώμη μου—αλλά αυτό αναφέρεται και από πολλούς άλλους— ότι είμαστε σίγουρα ενάντια στην πυρηνική ενέργεια, είμαστε ενάντια στο πετρέλαιο σαν ενέργεια και ότι τα εργοστάσια λιγνίτη στην Πτολεμαΐδα σε μια μετεπαναστατική κοινωνία πρέπει να διαλυθούν. Σίγουρα όμως θα υπάρχει ένα ενεργειακό ζήτημα άρα κατά κάποιο τρόπο μάλλον θα προκρίνονται ήπιες μορφές ενέργειας όπως είναι η ηλιακή και η αιολική αλλά για τα φωτοβολταϊκά στα χωράφια ξεσπάνε αντιδράσεις, ότι υπάρχει ζήτημα και

ομορφιάς και πρόβλημα για το ζήτημα του τοπίου όπως επίσης υπάρχει και ένα ζήτημα και με τα αιολικά παρ' όλο που η αιολική ενέργεια προκρίνεται ως ήπια μορφή ενέργειας. Τώρα υπάρχουν μεγάλες αντιδράσεις και με τα αιολικά πάρκα και σε αυτές τις αντιδράσεις ο κόσμος είναι ετερόκλητος με την έννοια ότι μπορεί να είναι κάποιοι ορειβατικοί σύλλογοι που λένε για την ομορφιά του τοπίου. Θεωρώ όμως από την άλλη ότι εφόσον η αναρχική κοινωνία θα χρειαστεί την αιολική ενέργεια η συμμετοχή των αναρχικών σε αγώνες ενάντια στα αιολικά πάρκα μήπως ουσιαστικά μας κάνει να “στριμωχνόμαστε” σε αγώνες για να αντλήσουμε πολιτική υπεραξία; Είναι ένα ζήτημα επίσης που θέλω να ξεκαθαριστεί, να καταλάβω αυτό που διάβασα στη μπροσούρα ότι μια επαναστατική διεργασία στην Ελλάδα στην αρχή θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τα εργοστάσια της Πτολεμαΐδας, έτσι;

N. Μαζιώτης: Ναι.

Σύντροφος Θ.: Αυτό, ας το πούμε χρονικά, πώς κατά τη γνώμη σου ορίζεται;

N. Μαζιώτης: Αυτά τα ερωτήματα που βάζεις...

Σύντροφος Θ.: Καλά σύντροφε, όχι ακριβώς αλλά μετά πάμε και στη νέα φάση...

N. Μαζιώτης: Εφόσον αναπτυχθούν αυτές οι ανανεώσιμες τεχνολογίες όσον αφορά τον τομέα των πηγών ενέργειας μπορούν να υποκαταστήσουν την τεχνολογία του λιγνίτη, τα θερμοηλεκτρικά εργοστάσια και να παράγουν το 100% της ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας. Αυτό θα απαντούσα. Τώρα για το ερώτημα πότε θα γίνει αυτό, δεν μπορούμε δηλαδή να καταργήσουμε τα εργοστάσια του λιγνίτη αυτή τη στιγμή γιατί θα βυθιζόταν η χώρα στο σκοτάδι γιατί εκεί παράγεται το 70% της ηλεκτρικής ενέργειας ενώ τα υδροηλεκτρικά ή οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αυτή τη στιγμή είναι το υπόλοιπο 30%. Αυτά σε σχέση μ' αυτό το ζήτημα. Όσον αφορά για τους αγώνες που γίνονται τώρα δεν μπορώ να πω πως έχω επαρκή πληροφόρηση. Με τις αντιδράσεις π.χ. στα αιολικά στα Άγραφα ή κάπου αλλού, στη Ροδόπη κλπ εγώ πιστεύω, έχω καταλάβει ότι η εναντίωση σε αυτές τις πηγές ενέργειας, δηλαδή στις ανεμογεννήτριες ή τα φωτοβολταϊκά όπως αναφέρει ο σύντροφος, πιστεύω ότι γίνεται περισσότερο γιατί γίνεται σε λάθος τόπο –θέλω να πιστεύω– και δεν έχει ζητηθεί η γνώμη των τοπικών κοινοτήτων και κοινωνιών όπως έχει γίνει σε άλλες περιοχές, σε άλλες περιπτώσεις. Όπως για παράδειγμα με τη διαχείριση του νερού στην Μαγνησία ή πιο παλιά στην Αραβησσό κλπ, κλπ. πού τους παίρνανε το νερό που είναι ένας κοινός πόρος χωρίς να τους ρωτάνε. Εγώ πιστεύω σε σχέση με τα Άγραφα ότι δεν έχει ζητηθεί η γνώμη των τοπικών κοινωνιών πράγμα που είναι αντιδημοκρατικό και φασιστικό, θα μπορούσε να πει κανείς. Σωστά οι αναρχικοί συμμετέχουν σε αυτά τα κινήματα και στις αντιδράσεις απλώς πρέπει να βάζουν το δικό τους πολιτικό στίγμα. Αυτή είναι η παρατήρησή μου, δεν είναι κριτική κακή αυτό αλλά σαν παρατήρηση.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σύντροφε είχε πάρει πριν και η συντρόφισσα, θα ξαναπάρει σε λίγο.

N. Μαζιώτης: Να κλείσω;

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ένα δευτερόλεπτο να πω κάτι, επειδή έχουμε πολλούς μαθητές εδώ μια ερώτηση για το εκπαιδευτικό. Λένε πότε θα γίνει επανάσταση για να μην ξαναπάνε σχολείο... Έτσι; (ακούγονται γέλια)

N. Μαζιώτης: Όχι δεν νομίζω. Θα υπάρχουν σχολεία αλλά με διαφορετική κουλτούρα, δομή. Αν το σχολείο φαίνεται καταπιεστικό σήμερα να το κάνουμε όχι καταπιεστικό, να το κάνουμε κάτι άλλο όπως αυτό που πρέπει να προωθεί π.χ. να γίνονται οι πολίτες πιο ενεργοί και να συμμετέχουν στα κοινά. Δεν νομίζω ότι

μπορεί να μην υπάρχει σχολείο, το να μαθαίνουν οι άνθρωποι γράμματα ειδικά οι φτωχοί οι οποίοι παλιά δεν είχαν καν πρόσβαση στην εκπαίδευση και έχει χυθεί αίμα γι' αυτό. Μην τα ισοπεδώνουμε όλα, Η άποψή μου είναι ότι δεν πρέπει να τα ισοπεδώνουμε και όλα να τα περιφρονούμε.

Ακούγονται συνθήματα:

“ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ”

N. Μαζιώτης: Να είστε καλά συντρόφισσες, σύντροφοι

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να είσαι καλά σύντροφε.

Π. Ρούπα: Καλησπέρα συντρόφισσες, σύντροφοι. Συγνώμη, δεν ευθύνομαι εγώ, Είχαμε κάποια θέματα εδώ με τα τηλέφωνα. Δεν γνωρίζω πώς κύλησε η κουβέντα πριν που μιλάγατε με τον Νίκο και τι τοποθετήσεις έγιναν, οπότε θα αρχίσω από την αρχή κατ' εμέ.

Ο αγώνας μας μέσα στα πλαίσια του αντικαθεστωτικού επαναστατικού αγώνα –γενικότερα μιλάω–, θα έπρεπε πάντα να έχει ως στόχο την προώθηση μιας κοινωνικής αλλαγής, μιας κοινωνικής Επανάστασης. Οι επαναστάσεις πάντα στην ιστορία πραγματώνονται μέσα σε περιόδους στις οποίες υπάρχουν κάποιοι αντικειμενικοί παράγοντες. Υπάρχει συνήθως μια βαθιά οικονομική και πολιτική κρίση του συστήματος, υπάρχει μεγάλο ταξικό χάσμα ταξικό μεταξύ πλούτου-φτώχειας και οι μεγάλες πλειοψηφίες του κόσμου συνήθως πέφτουν σε κατάσταση ανέχειας. Όμως αυτές οι κρίσεις, αυτές οι ταξικές διαφοροποιήσεις και τα ταξικά χάσματα δεν αρκούν για να φέρουν από μόνα τους μια επανάσταση παρ' όλο που μπορούν να συμβαίνουν εξεγέρσεις, μικρές και μεγάλες, μέσα σ' αυτά τα ιστορικά πλαίσια. Συνήθως απαιτούνε την ύπαρξη μιας –να το πω έτσι– πολιτικής και ιδεολογικής αποδόμησης του υπάρχοντος συστήματος το οποίο είναι υπό κρίση και για να συμβεί αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιων πολιτικών παραγόντων, οι οποίοι θα βάλουν κάποιους όρους και μια προοπτική αλλαγής πέρα από αυτό το σύστημα. Αυτό που θέλω να πω δηλαδή, είναι ότι οι επαναστάσεις δεν γίνονται απλώς για λόγους αντεκδίκησης για τα δεινά που φέρνει ένα πολιτικό-οικονομικό καθεστώς αλλά πρέπει να μπολιαστούν με μια ελπίδα για μια κοινωνική αλλαγή, για μια κοινωνία καλύτερη από αυτή που υπάρχει εκείνη τη δεδομένη στιγμή. Το ρόλο του παράγοντα αυτού που μπολιάζει με την ελπίδα μιας καλύτερης κοινωνικής κατάστασης σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους, τον παίζουν διαφορετικοί παράγοντες. Για παράδειγμα στην Γαλλική Επανάσταση ένα τέτοιο ρόλο είχε παίξει η αστική τάξη, η οποία είχε και την οικονομική δύναμη παράλληλα με μια διεργασία που είχε κάνει πολιτικοοικονομικής μεταρρύθμισης και αλλαγής του υπάρχοντος συστήματος. Δεν ήταν όμως αυτή, η αστική τάξη η κινητήρια δύναμη της Γαλλικής Επανάστασης, παρ' όλο που κατάφερε να την χειραγωγήσει και να τη φέρει στο επίπεδο που ήθελε· δεν θα μείνω όμως παραπάνω σε αυτό.

Στην Ισπανική Επανάσταση ήταν διαφορετικό το υποκείμενο. Ήταν οι αναρχικοί τότε που έπαιζαν τον πρωταρχικό ρόλο στη διαμόρφωση της ελπίδας και της προσδοκίας για μια άλλη κοινωνία και η απόπειρα υλοποιήθηκε εφ' αφορμή του πραξικοπήματος που έγινε όπως όλοι ξέρουμε το 1936.

Στα δικά μας δεδομένα τώρα. Σε γενικές γραμμές πιστεύω ότι αυτοί οι παράγοντες δεν αλλάζουν. Δηλαδή, αυτή την περίοδο έχουμε ένα χώρο ο οποίος είναι πολυτασικός, πολύμορφος, με πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις της ίδιας της έννοιας του αγώνα στον καθένα και με αρκετά ετερόκλητο τρόπο. Έχουμε επίσης εδώ και χρόνια –από το 2010– τον παράγοντα της οικονομικής κρίσης. Αυτός υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει ακόμα πιο έντονα και λόγω του κορωνοϊού. Έχουμε μεγάλο χάσμα μεταξύ πλούτου και φτώχειας, το οποίο επίσης, διευρύνεται. Παρ' όλα αυτά όχι μόνο απουσιάζει ένα κίνημα το οποίο θα μπορούσε να “εκμεταλλευτεί”, να αξιοποιήσει όλες αυτές τις συνθήκες για να προβεί σε έναν ανατρεπτικό, επαναστατικό

αγώνα αλλά απουσιάζει από τον ίδιο μας το χώρο μια πρόταση συγκροτημένη την οποία να μπορείς να καταθέσεις κοινωνικά και να δώσει την ελπίδα στον κόσμο ότι είναι εφικτό και υπάρχει τρόπος να οργανωθεί η κοινωνία σε διαφορετικές βάσεις. Τα λέω αρκετά απλά πιστεύω και λίγο συνοπτικά.

Τώρα σε σχέση με την πρόταση που καταθέτουμε στη μπροσούρα με το σύντροφο για την κοινωνικοπολιτική οργάνωση μιας μετεπαναστατικής κοινωνίας, δεν είναι κάτι το οποίο είναι κατασκεύασμα ούτε δικό μας ούτε κάποιων άλλων που έχουν υπάρξει πριν από εμάς. Βέβαια, το μοντέλο που προτείνουμε το συναντάμε στην παράδοση των αναρχικών στην Ισπανική Επανάσταση, το συναντάμε στην Επανάσταση στη Ροζάβα σήμερα. Αλλά, παρ' όλα αυτά, η καταγωγή του αντλείται από την ίδια την ανθρώπινη ιστορία, την ίδια την ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών. Δεδομένου μάλιστα ότι στον πυρήνα του προτάγμάς μας, της πρότασης δηλαδή, που καταθέτουμε είναι η κομμούνα ή η κοινότητα και η κοινότητα ή κομμούνα ήταν για χιλιάδες χρόνια ο πυρήνας δόμησης των κοινωνιών πολύ πριν παρουσιαστούν εξουσιαστικά μορφώματα όπως είναι το κράτος. Και η κομμούνα, η κοινότητα συνέχισε να υπάρχει σε περιόδους που της δινόταν η δυνατότητα να αναπτυχθεί φτιάχνοντας συνομοσπονδίες κοινοτήτων και πόλεων, όπως γινόταν την περίοδο του Μεσαίωνα, πάντα όμως σε σύγκρουση με τους φιλόδοξους βασιλείς, πρίγκιπες κλπ και πάντα σε κόντρα με τη ανερχόμενη δύναμη την εκκλησία που πήγαινε “παρέα” με άλλα φιλόδοξα στοιχεία τα οποία ήθελαν να διαμορφώσουν τις πρώτες κρατικές οντότητες.

Η πορεία των κοινοτήτων μέσα στην ιστορία ήταν αντιστρόφως ανάλογη του βαθμού συγκεντρωτισμού της εκάστοτε κρατικής εξουσίας. Τι θέλω να πω; Ότι όσο υπήρχε ένα διοικητικό πλαίσιο το οποίο ήταν χαλαρό, όσο δεν υπήρχε συγκεντρωτισμός έντονος από την κρατική εξουσία, συνήθως οι κοινότητες έκαναν άλματα, όχι μόνο στις μορφές κοινωνικής συνύπαρξης σε ένα ορισμένο γεωγραφικό σημείο, αλλά είχαν μια αυτοτέλεια, είχαν αυτοδιοίκηση, είχαν ένα δικό τους σχετικά αυτόνομο πολιτικοοικονομικό σύστημα οργάνωσης και αυτόνομη δυνατότητα απονομής δικαιοσύνης. Αυτό το συναντάμε και στη περίπτωση των κοινοτήτων και στην Ελλάδα επί τουρκοκρατίας. Η περίοδος που άκμασαν, ήταν αυτή όταν αναπτύχθηκαν περισσότερο αυτόνομα οι κοινότητες και δημιουργήθηκαν και συνεταιρισμοί.

Ο συνεταιρισμός σαν έννοια που χρησιμοποιούμε πολύ συχνά και οι αναρχικοί, προϋπήρχε πολύ πριν την ύπαρξη του σύγχρονου αστικού κράτους και αναπτυσσόταν μέσα από τέτοιες μορφές κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης. Συνεταιρισμοί δηλαδή, υπήρχαν από το Μεσαίωνα, υπήρχαν και πολύ πιο πριν, υπήρχαν και επί τουρκοκρατίας, όπως σας είπα, στην Ελλάδα. Μερικές κοινότητες προσπάθησαν να κρατήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους μέσα στο πέρασμα των αιώνων, ερχόμενες πολύ συχνά σε σύγκρουση με τις εκάστοτε κρατικές εξουσίες.

Οπότε το πρόταγμα του Κοινοτισμού και της Συνομοσπονδίας είναι κάτι το οποίο αντλείται από την ίδια την ανθρώπινη ιστορία. Εκεί θέλω να καταλήξω. Ότι δεν είναι ένα κατασκεύασμα. Γιατί έχει επιχειρηθεί σε επαναστάσεις να “φορεθεί” ένα μοντέλο οικονομικοπολιτικής διαχείρισης από τα πάνω και από τη βούληση κιόλας των ανθρώπων που έχουν επαναστατήσει όπως έγινε στη Ρωσία με την επανάσταση και με το κράτος των μπολσεβίκων, που όλοι γνωρίζουμε.

Πιστεύω ότι αυτό το πρόταγμα βρίσκεται σε αρμονία με ίδια την ιστορία των κοινωνιών. Προϋποθέτει την απουσία συγκεντρωτικού κράτους, που σημαίνει ότι ανάπτυξη κοινοτήτων με τις μορφές που συζητάμε τώρα, έστω και ως μερικώς αυτόνομες, αυτοδιοικούμενες πολιτικοοικονομικές οντότητες, δεν είναι δυνατόν να συνυπάρξουν με τα σύγχρονα κράτη. Ειδικά το σύγχρονο κράτος είναι τόσο συγκεντρωτικό, που δεν αφήνει κανένα περιθώριο “αναπνοής” σε οποιοδήποτε κοινωνικό, οικονομικό ή πολιτιστικό ακόμα σχηματισμό χωρίς να τον ελέγχει. Εξάλλου, το σύγχρονο αστικό κράτος, είναι εντελώς ανταγωνιστικό με την ύπαρξη των κοινοτήτων δεδομένου ότι οι κοινότητες στηρίζονται στην αλληλεγγύη, όχι απλώς στη συνύπαρξη, αλλά σε

μα συνοχή των ανθρώπων μεταξύ τους. Αυτή η συνοχή, αυτή η κοινωνική αλληλεγγύη, είναι ανταγωνιστική προς την ίδια την πρόταση που καταθέτει το αστικό κράτος, το οποίο θέλει την κοινωνία να είναι ένα χαλαρό σύνολο ανθρώπων όπου να μπορεί να διαμεσολαβεί τις σχέσεις και να τις ελέγχει. Το κράτος και το καπιταλιστικό σύστημα είναι τόσο ανταγωνιστικό ως προς την πραγματική έννοια της κοινότητας ώστε να είναι αδύνατο να συνυπάρξουν και να θεωρήσουμε ότι υπάρχει ένα σημείο μέσα από την ανάπτυξη των κοινοτήτων όπου θα απαξιωθεί το σύστημα εξουσίας! Η πρόταση αυτή που γίνεται μέσα από τη μπροσούρα, κατ' αρχήν, θέλει να βάλει κάποια θεμέλια, ώστε να γίνει μια συζήτηση –και πιστεύω ότι αυτή η συζήτηση έχουμε καταφέρει και έχει ξεκινήσει– για να δούμε επιτέλους, τι θέλουμε να κάνουμε μέσα από τον αγώνα μας, τι θέλουμε να προτείνουμε και σε ποια κατεύθυνση θέλουμε να κινηθούμε ως πολιτικός χώρος. Και με βάση αυτή την κατεύθυνση πιστεύω ότι μπορούμε να βάλουμε τους όρους για να πούμε ότι συγκροτούμε ένα επαναστατικό κίνημα που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να φθάσουμε στην επανάσταση και τη κοινωνική οργάνωση που πιστεύουμε εμείς ότι πρέπει να γίνει. Βέβαια η κατάθεση αυτής της πρότασης που υπάρχει στην μπροσούρα δεν είναι μια πρόταση ολοκληρωμένη, εννοείται, αλλά βασίζεται και στην ιστορία την δικιά μας, την αναρχική ιστορία, των κινημάτων, των αγώνων και των επαναστάσεων όπως είπα και πριν, καθώς και στην ίδια την κοινωνική ιστορία. Γι' αυτό και έχει ειδική αναφορά στον Κοινοτισμό, η οποία αναφορά μάλιστα, δεν αναφέρεται σε επαναστατικές περιόδους. Αναφέρεται στη κοινωνική προδιάθεση του ανθρώπου να συνυπάρχει, χωρίς να του χρειάζεται ένας κρατικός “μπαμπούλας” προκειμένου να καταφέρει να ζει με άλλους ανθρώπους, χωρίς να πολεμάει ο ένας τον άλλον. Θέση που όπως γνωρίζουμε, προωθεί ο καπιταλισμός και το κράτος.

Το άλλο θέμα επίσης που θέλει να θίξει –και που είναι νομίζω και το πιο δύσκολο– για το χώρο των αναρχικών, είναι το θέμα της διαχείρισης της εξουσίας με όρους Συνομοσπονδίας, με ένα καθοριστικό ρόλο να πρέπει να παίζουν οι αναρχικοί σε μια τέτοια περίπτωση. Γιατί όπως όλοι γνωρίζουμε, οι αναρχικοί έχουμε ένα θέμα με την εξουσία. Με τη μόνη διαφορά όμως, ότι για να μπορέσουμε να κάνουμε μια επανάσταση, δεν σημαίνει ότι δεν θα είναι αναγκαίο να μπούμε στη διαδικασία να οργανωθούμε και να οργανώσουμε τέτοιες πολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές και κοινωνικές δομές με τις οποίες να μπορέσουμε να βάλουμε τα θεμέλια για τη δημιουργία μιας τέτοιας κοινωνίας Ισότητας-Αλληλεγγύης και πραγματικής Ελευθερίας. Αυτά περιληπτικά για να μη μακρηγορώ, επειδή ήδη συζητάτε αρκετή ώρα. Οπότε άμα θέλετε να συζητήσουμε κάποιο θέμα να το “πιάσουμε”, ό, τι θέλετε.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει σε ακούσαμε συντρόφισσα. Να ξεκινήσω εγώ. Θέλω να κάνω μια ερώτηση με αφορμή τη μπροσούρα. Προς το τέλος, όταν πηγαίνει στο ζήτημα της πρότασης για τον ελλαδικό χώρο, αναφέρετε ότι από την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής στην Ελλάδα κάποιοι τομείς είναι ξεκάθαρο και εύκολο ότι θα κοινωνικοποιηθούν, αλλά κάνετε την πρόταση να εξαιρεθούν οι αγρότες και τα αγροτεμάχια, και θέλω να ρωτήσω το εξής: Πώς αφού σε πολλές περιοχές στην ύπαιθρο πάρα πολλά κομμάτια γης είναι συγκεντρωμένα από λίγους και αυτοί που έχουν με την παραγωγή πλεόνασμα, αυτό το πλεόνασμα δηλαδή θα τους μένει αν δεν κοινωνικοποιηθούν;

Π. Ρούπα: Κοίτα, το ζήτημα της ιδιοκτησίας –κατ' εμέ– είναι ιστορικά το κομβικό ζήτημα, και μάλιστα, κάπου διάβασα και μου άρεσε πάρα πολύ, ότι “είναι ο άξονας γύρω από τον οποίο κινούνται όλες οι κοινωνικές σχέσεις”. Το ζήτημα της ιδιοκτησίας ήταν πάντα ένα κομβικό ζήτημα το οποίο προέκυπτε σε όλες τις επαναστάσεις. Αναπόφευκτα θα προκύψει και σε εμάς αν τυχόν και όταν καταφέρουμε να γίνει μια επανάσταση στην Ελλάδα. Το ζήτημα της γης είναι ακριβώς ο πυρήνας της προβληματικής στο ζήτημα της ιδιοκτησίας. Δεν ήταν πάντα αυτονόητο ότι η γη θα ήταν ιδιοκτησία κάποιου ανθρώπου. Προ αιώνων, ακόμα και μέχρι πριν τη Γαλλική Επανάσταση, θεωρούσαν ότι οι Κοινότητες και η κοινοτική γη, γενικότερα η γη δεν ήταν κάτι που ο άλλος μπορεί να το κατέχει. Και παρεμπιπτόντως, μιας και αναφέρθηκα στην ιστορία, στη Γαλλική Επανάσταση υπήρχε το αίτημα να μείνει η κοινοτική γη το οποίο δεν έγινε αποδεκτό από την

αστική τάξη. Γιατί εκεί βέβαια υπήρχε η σύγκρουση στο ζήτημα της ιδιοκτησίας και της κοινοτικής χρήσης της γης. Οι χωρικοί ζητούσαν να καταργηθεί το έδικο του βασιλιά του 17^{ου} αιώνα, που ουσιαστικά ήταν και η βάση για τη φεουδαρχία. Έπρεπε η γη, όχι να κατατεμαχιστεί και να παραχωρηθεί σε κλήρους στους αγρότες, αλλά να αφεθεί στις Κοινότητες.

Νομίζω ότι ένα τέτοιο πρόταγμα δεν μπορεί να τεθεί σήμερα, –μας έχει απασχολήσει και το έχουμε συζητήσει κιόλας– όταν μιλάμε σήμερα για κοινωνικοποίηση της γης, δεν μιλάμε για τους μικροκαλλιεργητές, για παράδειγμα. Σε αυτή τη περίπτωση ούτε στην Ισπανία ήτανε θετικοί στο να κάνουν βίαιες, υποχρεωτικές κολεκτιβοποιήσεις. Στην Ισπανία η ανάγκη για τη κολεκτιβοποίηση προέκυψε στην επανάσταση με βάση την ιστορία, Την ιστορία που δεν αφορούσε όμως μόνο τους Ισπανούς, μόνο το παρελθόν τους, αλλά την ιστορία της κοινοτικής γης και της από κοινού καλλιέργειάς της. Γιατί έχει αποδειχθεί από την ίδια την εμπειρία της ζωής, ότι η κοινή καλλιέργεια της γης, η κοινή εργασία ήταν πολύ πιο αποδοτική και πολύ πιο αποτελεσματική από την ατομική. Κάτι που είχε γράψει και ο Προυντόν κάποια στιγμή –τον οποίο δεν τον ασπάζομαι σε όλα όσα λέει αλλά το αναφέρω αυτό γιατί μου αρέσει πάρα πολύ–, που λέει ότι εκατό άνθρωποι άμα δουλεύουν και συνεργάζονται η παραγωγική δυνατότητα που έχουν δεν έχει καμία σχέση με το άθροισμα εκατό μεμονωμένων ανθρώπων που δουλεύουνε χάρια. Οπότε η κολεκτιβοποίηση ήταν ανάγκη, κατ' αρχήν, παραγωγικής αποτελεσματικότητας. Δεν ήταν θέμα μόνο ιδεολογικό, ότι οι αναρχικοί τότε ήταν ενάντια στην ιδιοκτησία.

Σήμερα τα πράγματα έχουνε προχωρήσει, οπότε το ζήτημα της ιδιοκτησίας και της ιδιοκτησίας πάνω στη γη, σίγουρα είναι πιο δύσκολο να το θίξεις, να του κάνεις δηλαδή, κριτική και να ξεριζώσεις αυτή την αντίληψη που έχει ο άνθρωπος σε σχέση με την ιδιοκτησία. Αλλά για μένα προκύπτουν ζητήματα αυτή τη περίοδο, όπως είναι π.χ. εκτάσεις που έχουν κατασχεθεί από τράπεζες. Σε μια επαρχιακή πόλη, σε μια αγροτική περιοχή σίγουρα μπορείς να βρεις εκτάσεις –πιστεύω εσείς θα το έχετε ζήσει κιόλας– που έχουν κατασχεθεί· χωράφια, καλλιέργειες, εκτάσεις, σπίτια κλπ. Μεγάλο κομμάτι της ελληνικής γης αυτή τη στιγμή μένει αναξιοποίητο και ακαλλιεργητό. Σε αυτή τη περίπτωση θα μπορούσε να υπάρξει οργανωμένα πολιτικά ένα πρόταγμα να παρθούν αυτά τα κομμάτια πίσω και να καλλιεργηθούν συλλογικά. Αυτό θα ήταν ευχής έργο να μπορούσαμε να το κάνουμε.

Αλλά από την άλλη αυτό που αναφέρεται μέσα στη μπροσούρα είναι ότι δεν μπορεί να γίνει βίαιη κολεκτιβοποίηση της μικρής ιδιοκτησίας. Ίσως και της μεσαίας ως ένα βαθμό, αυτό είναι υπό συζήτηση. Αυτό είναι που καταγράφεται εκεί. Στην ελληνική περίπτωση το κράτος προχώρησε σε διανομή των τσιφλικιών στους χωρικούς. Αυτό έγινε ύστερα από αγώνες που κράτησαν χρόνια. Στη Γαλλική Επανάσταση οι φτωχοί χωρικοί είχαν εναντιωθεί στην πώληση της γης (αυτής που είχαν εγκαταλείψει οι μοναρχικοί και θεωρήθηκε εθνική γη). Αφού αυτό το μέτρο εφαρμόστηκε προς το συμφέρον της μεσαίας και ανώτερης τάξης που έπαιρνε αυτά τα κομμάτια γης για να αυξήσει τον πλούτο της και να κερδοσκοπεί μέσα από αγοραπωλησίες. Οι φτωχοί χωρικοί επιδίωκαν να μείνει κοινοτική η γη και ήταν ενάντιοι στην πώλησή της. Στην Ελλάδα μετά το 1821 η διανομή της γης αρχικά είτε πουλιόταν από το κράτος είτε την παραχωρούσε σε Έλληνες πλούσιους με ευνοϊκούς όρους. Αυτός ήταν ένας ισχυρός λόγος που γίνονταν εξεγέρσεις.

Στο σήμερα τώρα, πιστεύω ότι υπάρχουν πάρα πολλές ευκαιρίες όσον αφορά στο αγροτικό ζήτημα τις οποίες μας προσφέρει η ίδια η οικονομική κρίση και το γεγονός ότι υπάρχει πλέον και επισιτιστικό πρόβλημα. Επίσης, σύντροφε, επειδή το έθεσες –μιλάω πολύ αλλά είναι καλό αυτό το θέμα–, μπαίνει εμπόδιο μέσα σε όλη αυτή τη συνθήκη της οικονομικής κρίσης το ζήτημα της γης και της πρωτογενούς παραγωγής και λόγω του γεγονότος ότι το μοντέλο παραγωγικής ανάπτυξης στην Ελλάδα έχει εστιάσει στον τουρισμό, ο οποίος έχει βαλτώσει (λόγω της πανδημίας) ή τις υπηρεσίες που επίσης δεν είναι ένας τομέας ουσιαστικά παραγωγικός. Μέσα από το πρόταγμα του κοινοτισμού θα μπορούσαμε να δούμε και το ζήτημα της

πρωτογενούς παραγωγής, να κάνουμε προτάσεις για συλλογικούς τρόπους διαχείρισης και χρησιμοποίησής της γης για την επίλυση του επισιτιστικού προβλήματος. Και εκεί να μπει το ζήτημα της ιδιοκτησίας –μέσα από την κριτική στο υπάρχον σύστημα εξουσίας, και της οικονομικής κρίσης–, το οποίο ζήτημα είναι, όπως είπα πριν, ο άξονας που γύρω του κινούνται όλες οι κοινωνικές σχέσεις. Δεν ξέρω αν σας κάλυψα.

Σύντροφος Θ.: Μόνο προς το τέλος γι' αυτό που λέω, δηλαδή το πλεόνασμα παραγωγής από μεγάλους ελαιοπαραγωγούς ή πορτοκαλοπαραγωγούς ή οτιδήποτε άλλο δεν θα κοινωνικοποιηθεί; Θα μπορεί να αποθηκεύεται;

Π. Ρούπα: Το πλεόνασμα από ελαιοπαραγωγούς;

Σύντροφος Θ. : Το πλεόνασμα της παραγωγής αυτών που έχουν πάρα πολλά, μεσαίοι παραγωγοί π.χ. που έχουν πλεόνασμα παραγωγής πέρα από τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Θα θεωρείται ιδιοκτησία;

Π. Ρούπα: Συνήθως τα πλεονάσματα παίζουν έναν ευρύτερο ρόλο για την προσωπική αύξηση εισοδήματος του εκάστοτε παραγωγού και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ειδικά σε περιόδους τέτοιες μια επανάσταση ή να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία για κερδοσκοπία κλπ. Κατά τη άποψή μου μια επανάσταση θα πρέπει αυτά να τα λύσει με την προώθηση του οικονομικού εξισωτισμού, που σημαίνει ότι αυτό θα πρέπει να απαντηθεί. Δεν νομίζω ότι πρέπει να το αποδεχτείς αυτό, όχι με βάση την οπτική που έχουμε σήμερα για τα πράγματα, αλλά με βάση τη δυνητική οπτική που μπορεί να έχεις στη περίπτωση που μπορεί να γίνει μια επανάσταση σας λέω. Και σίγουρα θα προκύψουν πολλά τέτοια ζητήματα που θα πρέπει να τα λύσεις –ναι, πιστεύω ότι κάποιες απαντήσεις πρέπει να τις έχεις από τα πριν–, γιατί μερικές φορές είναι καλύτερα να δρας άμεσα και να φτιάχνεις ένα τέτοιο πλαίσιο κανόνων και νόμων σε σχέση με οικονομικά ζητήματα, με ζητήματα παραγωγής, ιδιοκτησίας κλπ, κλπ ώστε να αποτρέπεις φαινόμενα συγκέντρωσης οικονομικής και πολιτικής ισχύος στα χέρια λίγων ανθρώπων. Συνεπώς, ναι, για μένα είναι κάτι αρνητικό.

24

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Εντάξει. Μια ερώτηση...

Π. Ρούπα: Τώρα βέβαια συζητάμε και λίγο ακαδημαϊκά... γιατί είμαστε λίγο μακριά από αυτές τις καταστάσεις. Αλλά μελετώντας ιστορίες, ναι, μου έρχεται συνέχεια στο νου η Γαλλική Επανάσταση γιατί είχε κακό αποτέλεσμα. Γεννήθηκε ένα αστικό κράτος από αυτήν και εξαπλώθηκε και πανευρωπαϊκά· αλλά όσον αφορά για παράδειγμα, αυτούς τους μεγάλους παραγωγούς στη Γαλλία, τους μονοπωλητές των προϊόντων, των ειδών πρώτης ανάγκης και των ειδών διατροφής. Επειδή ειδικά σε τέτοιες συνθήκες μπορεί να έχεις και πρόβλημα επισιτιστικό, το να έχεις ένα πλεόνασμα χωρίς να μπορείς να το διανέμεις, αυτό σίγουρα είναι πρόβλημα. Όπως επίσης, μπορεί να είναι θέμα και η μεγάλη ιδιοκτησία πάνω στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής. Μπορεί να είναι πρόβλημα.

Συνέλευση Αλληλεγγύης στον Ε.Α: καλησπέρα Συντρόφισσα καλησπέρα και από μένα. Θέλω να σου κάνω μια ερώτηση σχετικά με την ιστορική θέση της Κοινότητας..

Π. Ρούπα: Δεν ακούω τίποτα.

Σύντροφος: Τώρα με ακούς;

Π. Ρούπα: Ναι, ναι.

Σύντροφος από Συνέλευση Αλληλεγγύης στον Ε.Α: Μια ερώτηση για την ιστορική θέση ευρύτερα της Κοινότητας θέλω να κάνω. Είναι λίγο εξειδικευμένη η ερώτηση. Λοιπόν, ο μαρξισμός... (εδώ δεν ακούγεται καθόλου)... ερμηνεύει την κοινωνική πρόοδο σαν απότοκο δύο παραγόντων: της τεχνολογικής εξέλιξης της ανάπτυξης δηλαδή των παραγωγικών δυνάμεων και της ταξικής πάλης. Σύμφωνα λοιπόν με μια μαρξιστική ντετερμινιστική προσέγγιση θα μπορούσε η Κοινότητα να χαρακτηριστεί σαν μια απαξιωμένη μορφή κοινωνικής οργάνωσης στη προβιομηχανική περίοδο. Γιατί αυτή η προσέγγιση είναι λανθασμένη και πώς απαντάμε;

Π. Ρούπα: Γιατί πιστεύω ότι δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας ... Κατ' αρχήν, εγώ δεν πιστεύω ότι οι κοινωνικές σχέσεις όπως εξελίσσονται μέσα στην ιστορία, είναι αποτέλεσμα της προσπάθειας του ανθρώπου για πρόοδο και για αύξηση των παραγωγικών δυνάμεων και δυνατοτήτων. Μέσα από αυτή την οπτική βλέπεις θετικά ό, τι έχει εξελιχθεί. Δηλαδή, βλέπεις θετικά το πέρασμα από τις κοινότητες στη φεουδαρχία, βλέπεις θετικά το πέρασμα από τη φεουδαρχία στο σύγχρονο αστικό κράτος και τα αντιπροσωπευτικά συστήματα, βλέπεις φυσικά, θετικά τον καπιταλισμό γιατί δίνει τη μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων –ή έτσι θεωρούνε γιατί και αυτό είναι προς συζήτηση– και βλέπεις θετικά όλη αυτή την εξέλιξη δεδομένου ότι μέσα από αυτή, με αναπτυσσόμενο το βιομηχανικό προλεταριάτο –και όλα αυτά τα γνωστά– ότι μπορεί να προκύψει μια επανάσταση, κάτι που έχει διαψευστεί παντελώς από την ιστορία. Συνεπώς, πρέπει να την ξαναδούμε την ιστορία από την αρχή.

Κατ' εμέ δεν είναι θέμα ξεπεράσματος ενός μοντέλου, ακριβώς γιατί πιστεύω ότι το μοντέλο αυτό που ζούμε σήμερα είναι η θανατική καταδίκη του ανθρώπου και της φύσης. Άμα το βάλουμε σε επίπεδο προόδου, αυτό που ζούμε σήμερα σαν ανθρωπότητα δεν είναι πρόοδος, είναι οπισθοδρόμηση. Είναι η μεγαλύτερη οπισθοδρόμηση που έχουμε σαν ανθρωπότητα καταφέρει ποτέ. Πρόοδος γιατί; Θα πρέπει να επαναπροσδιορίζουμε την έννοια της προόδου. Τι είναι πρόοδος τελικά; Και γιατί δεν είναι πρόοδος το σύστημα που είχαν οι κοινότητες παλαιότερα που είχαν μια ισότητα, που κατάφερναν να έχουν ένα καλό επίπεδο ζωής για τους ανθρώπους, που είχαν αυτονομία, που δεν είχαν τέτοια εμπόλεμη σχέση μεταξύ των ανθρώπων και μεταξύ των κοινοτήτων. Κατάφεραν μόνες τους οι κοινότητες να δημιουργήσουν ομοσπονδίες, Αν δεν προέκυπταν τα πρωταρχικά, τα πρωτόλεια κρατικά μορφώματα –και αυτό είναι μεγάλη συζήτηση τώρα το πώς προέκυψαν–, θα μπορούσαμε να έχουμε καταλήξει, λέω εγώ τώρα, σε μια πανευρωπαϊκή συνομοσπονδία κοινοτήτων. Και να είχε μια άλλη εξέλιξη η ιστορία. Αυτό θα μπορούσε να προκύψει και με τις επαναστάσεις αν δεν έπαιρναν την τροπή που είχαν πάρει. Η Γαλλική Επανάσταση είχε αυτό το πρόταγμα της Συνομοσπονδίας Κοινοτήτων. Η Ισπανική επανάσταση επίσης αν είχε νικήσει μπορεί να είχε αλλάξει το ρου της ιστορίας στην Ευρώπη και ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος μπορεί και να μην είχε συμβεί.

Συνεπώς, η ιστορική εξέλιξη δεν είναι γραμμική ούτε είναι νομοτελειακά τα πράγματα έτσι όπως συμβαίνουν. Γιατί με βάση αυτή τη λογική θα πρέπει να αποδεχτούμε ότι εντάξει, αφού έχουμε φτάσει σε ένα τέλμα και δεν “πάει” πουθενά, αναπτύχθηκαν και τα μέσα παραγωγής και οι παραγωγικές δυνάμεις και πού καταλήξαμε; Στο μηδέν. Άρα γιατί να συζητάμε για επανάσταση και τι άλλο να πούμε; Συνεπώς πρέπει να ξαναπιάσουμε την ιστορία από την αρχή. Και για μένα είναι σημαντικό να την γράψουμε εμείς από τη δικιά μας οπτική γωνία, αλλά και να επαναπροσδιορίσουμε και τους όρους. Όλους τους όρους, όπως και αυτούς της “προόδου”.

Σύντροφος Φ.: Θέλω να πω ότι συμφωνώ... (δεν ακούγεται εδώ)... ότι αφού αναπτυχθούν οι παραγωγικές δυνάμεις σε τέτοιο βαθμό ώστε να φθάσουμε σε έναν αναπτυγμένο καπιταλισμό και μετά το προλεταριάτο να τον ανατρέψει κλπ, όχι μόνο έχει διαψευστεί αλλά έχει διαψευστεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια... γιατί και οι μαρξιστές τότε κάνανε πολιτική και πίστευαν για παράδειγμα ότι η επανάσταση θα ξεκινούσε από τη Γερμανία που ήταν πιο ανεπτυγμένο το προλεταριάτο και διαψεύστηκε αυτή η θέση. Ενώ αντίθετα οι

αναρχικοί, με εκφραστή τον Μπακούνιν, έλεγε ότι επανάσταση θα γίνει σε περιοχές όπου οι άνθρωποι έχουν πιο πολύ σχέση με τη γη, όπως πράγματι έγινε στη Ρωσία, παρά τα προβλήματα που είχε, και στην Ισπανία. Επομένως η θέση των αναρχικών έχει επιβεβαιωθεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια και κάποιοι που υποστηρίζουν αυτό το πράγμα είναι για λόγους πολιτικής (σκοπιμότητας) ας πούμε.

Εγώ θέλω να κάνω μια ερώτηση σε ένα άλλο θέμα. Δεν ξέρω αν κάποιος θέλει να πει για το ίδιο θέμα, για την ανάπτυξη του καπιταλισμού, αν πρέπει να αναπτυχθεί ο καπιταλισμός για να γίνει επανάσταση ή ότι δεν χρειάζεται αυτό το πράγμα. Ας πούμε οι αναρχικοί το απορρίπτουν αυτό ενώ οι μαρξιστές και τα κομμουνιστικά κόμματα λένε ότι πρέπει να αναπτυχθεί το προλεταριάτο. Οπότε θα' θελα να κάνω μια ερώτηση διαφορετικής φύσης: Η Ρόζα Λούξεμπουργκ στο βιβλίο “Πρωτόγονη Κομμουνιστική Κοινωνία” αναφέρει ότι σε τέτοιες παλιότερες κοινωνίες υπήρχε ισότητα-κοινοκτημοσύνη κλπ, αλλά παρ' όλα αυτά διατηρούνταν οι έμφυλες διακρίσεις και η γυναίκα βρισκόταν –σε κάποιες, όχι σε όλες– σε κάποιες κομμουνιστικές κοινωνίες πρωτόγονες πιο χαμηλά από τους άνδρες. Αυτό φαίνεται και στους Ινδιάνους που ενώ είχαν καλή συμπεριφορά ό ένας προς τον άλλον και προς τα παιδιά τους –δεν τα χτυπούσαν ας πούμε–, αλλά οι γυναίκες ήταν πιο κάτω. Φαίνεται δηλαδή ότι υπήρχαν έμφυλες διακρίσεις. Επίσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι κατά τη διαδικασία της πρωταρχικής συσσώρευσης και των περιφράξεων όταν άρχισε να αναπτύσσεται ο καπιταλισμός έγινε μια επίθεση πέρα από την κοινοκτημοσύνη και στις κοινοτικές γαίες αλλά και στις γυναίκες, δηλαδή πολλές γυναίκες οδηγήθηκαν στην πυρά και στην αγχόνη. Λαμβάνοντας αυτό υπ' όψιν, βγάζω το συμπέρασμα γενικά και ο καπιταλισμός έχει στο στόχο του τις γυναίκες αλλά παρ' όλα αυτά και σε κομμουνιστικές κοινωνίες, στις πρωτόγονες κομμουνιστικές κοινωνίες, δηλαδή, σε κάποια τέτοια παραδείγματα η γυναίκα βρισκόταν κάπως πιο χαμηλά –σε κάποιες από αυτές– από τους άνδρες. Η Σίλβια Φεντερίτσι το εξηγεί αυτό ότι σαν κοινωνική ομάδα επειδή οι γυναίκες μπορεί να είναι είτε εγκυμονούσες είτε θηλάζουσες ή να ανατρέφουν τα παιδιά. Επομένως είναι πιο ευάλωτες, πιο εύκολο να χτυπηθούν. Και θέλω να σε ρωτήσω ο αγώνας ενάντια στη πατριαρχία, ο αγώνας για την ισότητα, την ισοτιμία μεταξύ ανδρών και γυναικών μπορεί να ξεκινήσει από τώρα ή θα πρέπει να τον αφήσουμε ως άποψη, ότι αυτά τα αφήνουμε για αργότερα; Δηλαδή για μετά την κοινωνική Επανάσταση; Ξέρεις ότι υπάρχει αυτή η άποψη!

Π. Ρούπα: Κατ' αρχήν σίγουρα δεν το αφήνεις για μετά. Αλλά εγώ δεν θ' έλεγα ότι ο καπιταλισμός βάζει σε μια υποδεέστερη θέση τη γυναίκα. Ο καπιταλισμός έχει αναπτυχθεί όπως και το κράτος πάνω στο διαχωρισμό των φύλων. Δηλαδή δεν ξεριζώνεις το σεξισμό και τη πατριαρχία από τις κοινωνίες αν δεν ξεριζώσεις το ίδιο το κράτος και τον ίδιο το καπιταλισμό. Τώρα θα μου πεις, αφού προϋπήρχε η πατριαρχία. Δηλαδή, ακόμα και στις κοινότητες όπως είπες, ναι, υπήρχαν πατριαρχικά φαινόμενα.

Η αλήθεια είναι ότι στο ανθρώπινο γένος κάποτε δεν υπήρχε πατριαρχία και όλοι πλέον το γνωρίζουν αυτό. Κάποτε οι κοινωνίες ήταν μητρογραμμικές, εννοώντας ότι οργανώνονταν και ρυθμιζόνταν γύρω από τη γυναίκα, όχι γιατί παρήγαγε τους απογόνους η ίδια, αλλά γιατί δομούσε με τέτοιο τρόπο την κοινωνική οργάνωση που εξασφάλιζε την ισότητα, την αρμονία και την ειρήνη μεταξύ των μελών. Πιστεύω ότι αυτή η συνθήκη έσπασε μέσα από την παρουσία μιας διαρχίας, να το πω έτσι: Αφενός του αρσενικού πολεμιστή που άρχισε να αναπτύσσεται και να ηγείται ομάδων μέσα από το κυνήγι ως επί το πλείστον, αφετέρου του σοφού γέροντα ο οποίος συσώρευε τις εμπειρίες, τους μύθους και τους άγραφους νόμους που είχαν οι κοινότητες. Αυτοί που επικρατούσαν ως κεντρικά πρόσωπα μέσα στη κοινότητα και ο συνδυασμός αυτών των δύο, η συνεργασία αυτών των δύο έφερε την πρώτη αντεπανάσταση απέναντι στις πρωτόγονες κοινωνίες που ήταν μητρογραμμικές, ισότιμες και καθαρά κομμουνιστικές με την καθαρή έννοια της λέξης. Δηλαδή, ήταν κομμούνες οριζόντιες, εξισωτικές κλπ.

Από αυτή τη σχέση σιγά-σιγά άρχισαν να διαμορφώνονται –αργότερα– στους λεγόμενους βαρβαρικούς πληθυσμούς και οι πρώτοι πυρήνες που ήρθαν σε σύγκρουση με τις κοινότητες, οι οποίες είχαν ακόμα αυτά τα χαρακτηριστικά (κάποιες τα είχαν ως ένα βαθμό τα είχαν αποβάλει). Αλλά αυτές οι πολεμικές ομάδες

υπόσχονταν ότι θα διατηρήσουν την ειρήνη σε κάποιες κοινότητες μέσα από ανταλλάγματα, όπως για παράδειγμα, τους παρείχαν όπλα, εργαλεία για να καλλιεργήσουν, υλικά για να χτίσουν τα σπίτια τους κλπ, κλπ και κυρίως, τους παρείχαν προστασία. Αυτές ήταν πρωτόλειες μορφές κρατικής οργάνωσης, οι οποίες όμως όταν υπερβαίνανε το δέον σε επίπεδο εξουσίας και παρέμβαιναν στα πεπραγμένα της κοινότητας, τότε ξεσπούσαν συγκρούσεις. Σταδιακά μέσα σ' αυτό το πλέγμα των σχέσεων και με συγκρούσεις, άρχισε να δημιουργείται η φεουδαρχία και τα πρώτα κράτη. Και παρουσιάζεται τότε ένα φοβερό φαινόμενο: Μέσα σε 100 χρόνια στο Μεσαίωνα είχαν ξεσηκωθεί πάρα-πάρα πολλές κοινότητες και μικρές πόλεις ενάντια στους φεουδάρχες, τους επίδοξους νέους κρατιστές, βασιλείς, πρίγκιπες, δούκες και δημιούργησαν τις πρώτες ελεύθερες μεσαιωνικές πόλεις. Ήταν περιστοιχισμένες με τείχη, είχαν αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες, είχαν τις συντεχνίες τους, είχαν το δικό του δίκαιο, δημιουργούσαν Χάρτες με τις οποίες απέτρεπαν την εκδήλωση υπέρμετρης εξουσίας και προέβλεπαν ποινές για όποιον επιχειρούσε να καταχραστεί εξουσία.

Γενικώς οι άνθρωποι έχουν την ανάγκη να ζουν ειρηνικά και όχι να πολεμάνε και αυτό φαίνεται από την ανάγνωση της ιστορίας· δηλαδή δεν έχει σχέση αυτό που μας λένε ότι η ιστορία των ανθρώπων είναι πόλεμοι, συγκρούσεις, βασιλείς που αιματοκυλάνε τους λαούς, που σφαγιάζουν ο ένας τον άλλον κλπ, κλπ. Ακριβώς επειδή οι άνθρωποι ήθελαν να ζουν ειρηνικά, σταματούσαν να ασχολούνται με τους επίδοξους κρατιστές, εφόσον δεν τους ενοχλούσαν, με κάποιες προϋποθέσεις. Όταν αυτοί παραβίαζαν αυτές τις συμφωνίες, και παρέμβαιναν στα δικά τους ζητήματα, ξεσπούσαν άγριες μάχες και εξεγέρσεις.

Οπότε, για να καταλήξω, η πατριαρχία συνυπάρχει με την ίδια τη δημιουργία του κράτους. Πηγαίνοντας προς τα πίσω δηλαδή βλέπουμε ότι δεν προέκυψε στην πορεία η πατριαρχία. Ή μάλλον, δεν είναι κάτι το οποίο απλώς συμβαδίζει με τα εκάστοτε συστήματα εξουσίας. Βρίσκεται στον πυρήνα, στο σκληρό πυρήνα μάλιστα, του κράτους και της εξουσίας του. Αυτή είναι η άποψή μου. Ένας αγώνας γυναικείος προϋποθέτει μια οργάνωση στο σήμερα, όχι με σκοπό τη διόρθωση, τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας στο υπάρχον, γιατί δεν υπάρχει περίπτωση να επιλυθεί το γυναικείο μέσα σε αυτά τα πλαίσια, και ούτε να το αναβάλεις για το αύριο. Θα πρέπει να αγωνιζόμαστε στο σήμερα έχοντας πάντα στο μυαλό μας ως γυναίκες ότι δεν γίνεται να το επιλύσουμε αυτό το πρόβλημα έχοντας κράτος και καπιταλισμό. Αυτή είναι η άποψή μου.

Σύντροφος Φ.: Το δεύτερο μέρος τώρα δεν ξέρω αν θέλεις να το απαντήσεις, άμα δε σε αφορά δηλαδή. Τα τελευταία χρόνια ένα νέο φεμινιστικό ρεύμα, ένα τέταρτο κύμα σε σειρά δηλαδή μετά το τρίτο κύμα κλπ που προτείνει μια πολιτική ατζέντα με διάφορες καταγγελίες, με διαπόμευση –ας πούμε– ατόμων κλπ για παραβιαστικές συμπεριφορές που κάποιες φορές γίνεται για λόγους οι οποίοι αμφισβητούνται κιόλας και καταγγέλλονται ως υπερβολικοί. Δεν ξέρω αν το έχεις παρατηρήσει γιατί γίνονται κυρίως μέσω twitter αυτά και κατά πόσο έχεις δει αυτές τις καταγγελίες, κατά πόσο συμβάλλουν, συνεισφέρουν στον αγώνα ενάντια στη πατριαρχία στο εδώ και τώρα;

Π. Ρούπα: Να πω τώρα ότι έχω καλή εικόνα για όλα αυτά, θα πω ψέματα. Γιατί είμαι μέσα (στη φυλακή) πολύ καιρό, πριν ήμουν και στην παρανομία και δεν έχω μια τριβή με το χώρο και αυτές τις γυναικείες ομάδες. Δεν ξέρω κιόλας, μπορεί να προκύπτουν ακραίες αντιδράσεις, μπορεί όμως να είναι και δικαιολογημένες, με την έννοια ότι κάποιες συντρόφισσες μπορεί να έχουν φθάσει σε οριακό σημείο όσον αφορά συμπεριφορές. Και κάποιες φορές ίσως να φθάνουν σε σημείο να αντιδρούν υπερβολικά απέναντι σε κάποιες, συμπεριφορές, αλλά στο πυρήνα τους έχουν δίκιο. Δεν γνωρίζω όμως, δεν μπορώ να πω με βεβαιότητα. Μπορεί να αδικήσω πράγματα οπότε θα ήθελα να περιοριστώ σε αυτό.

Ότι είναι αναγκαίο, όπως είπα, να δημιουργηθεί ένα γυναικείο κίνημα το οποίο όμως θα πρέπει να έχει στο πυρήνα του επαναστατικά χαρακτηριστικά και να έχει συνειδητοποιήσει να αναπτυχθεί πάνω στη βάση ενός αγώνα ανατροπής. Το οποίο όμως κίνημα μόνο γυναίκες μπορούν να το κάνουν. Να βάλουν ως απαραίτητη

προϋπόθεση της γυναικείας απελευθέρωσης την απαλλαγή από τη κρατική εξουσία. Συγχρόνως όμως αναπόφευκτα θα αγωνίζεται μέσα στις υπάρχουσες κοινωνικές συνθήκες αλλά δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σ' αυτές γιατί θα έχει χάσει το παιχνίδι πρώτον, και δεύτερο μπορεί όντως να καταλήγει σε συμπεριφορές, σε αντιδράσεις οι οποίες να μην να δικαιολογούνται και να γίνονται κατανοητές. από την άλλη όμως να μην ανατρέπουν τις υπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις. Δεν ξέρω αν το κάλυψα. Σας λέω, είμαι λίγο σε δύσκολη θέση σε σχέση με το ζήτημα αυτό. Και πρόσβαση στο internet δεν έχω και ενημέρωση καλή δεν έχω, οπότε είναι ένα πεδίο το οποίο, σας είπα, ότι μπορεί να αδικήσω κάποιες.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ναι.

Π. Ρούπα: Αυτό που πιστεύω πάντως είναι ότι δεν μπορείς να απαλλαγείς από την πατριαρχία και τον σεξισμό. Και πιστεύω ότι κουβαλάνε και οι άντρες στην εποχή μας και μέσα στον ίδιο τον χώρο στοιχεία της πατριαρχίας και του σεξισμού. Μπορεί να είναι καλυμμένα αυτά τα στοιχεία, μπορεί να είναι με άλλο χαρακτήρα, αλλά είναι αδύνατο μέσα στην υπάρχουσα ευρύτερη κοινωνικοπολιτική σχέση, να λες ότι “δεν υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι”, “αυτά έχουν περάσει”, “τα έχουν αφήσει πίσω τους” κλπ, κλπ. Είναι πολύ σύνθετο το ζήτημα. Και κατ' εμέ είναι πάρα πολύ δύσκολο. Οπότε σε κάποια πράγματα λογικά, πρέπει να κάνεις συμβιβασμούς αν μπορώ να καταλήξω κάπου. Αλλά όχι συμβιβασμούς όσον αφορά το γυναικείο και την αναγκαιότητα συγκρότησης ομάδων γυναικείων. Σας είπα θεωρώ ότι αυτό πρέπει να γίνει αλλά με άλλους όρους, επαναστατικούς όρους.

Σύντροφος Θ.: Κάτι άλλο θέλω να πω πάνω σε αυτό το κομμάτι

Π. Ρούπα: Συγνώμη, αν υπάρχει ανάγκη να γίνω πιο σαφής και έχει πέσει στην αντίληψή σας ότι μπορεί να “χάνω” κάτι γιατί δεν καταλαβαίνω, μπορείτε να το κάνετε πιο σαφές για να γίνω και εγώ πιο συγκεκριμένη. Μπορεί και εγώ κάτι να μην το καταλαβαίνω καλά.

28

Σύντροφος Θ.: Συγκεκριμένα γίνεται συνέχεια τον τελευταίο καιρό και θεωρώ ότι φθάνει στα όρια της συκοφάντησης γιατί στρέφεται μόνο εσωτερικά. Αλλά από 'κει και πέρα εγώ θέλω να ρωτήσω κάτι πάνω σε αυτό το ζήτημα. Ακόμα και η αστική δημοκρατία έχει υιοθετήσει στο ζήτημα της αντιπροσώπευσης της εκλογικής και στα εσωτερικά όργανα κάποιων κομμάτων αλλά και γενικότερα, στο ευρωκοινοβούλιο και εγώ δεν ξέρω που αλλού, το ζήτημα το σύστημα της ποσόστωσης όσον αφορά τη γυναικεία εκπροσώπηση. Ότι είναι υποχρεωτικό ας πούμε τα 3/5 να είναι γυναίκες και προχωρώντας το αυτό ακόμα παρά πέρα που είναι μια απομίμηση από το δυαδικό σύστημα που αναφέρετε και διεξάγεται αυτή τη στιγμή και στην Επανάσταση στη Ροζάβα όπου στα συμβούλια είναι υποχρεωτικό κατά κάποιο τρόπο ότι έχουν δυαδικό σύστημα. Δηλαδή οι θέσεις των εκπροσώπων στη Ροζάβα είναι πάντα ένας άνδρας και μία γυναίκα. Αυτό το υποχρεωτικό δεν ξέρω, δεν είναι κατά κάποιο τρόπο ανελευθεριακό; Αυτό ως μια ερώτηση.

Π. Ρούπα: Όχι εγώ πιστεύω ότι είναι αναγκαίο. Συμφωνώ απόλυτα με αυτό να γίνεται. Όσον αφορά βέβαια το σύγχρονο αστικό σύστημα, αυτές οι ποσοτώσεις είναι υποκριτικές δεδομένου ότι δεν παύει να αναιρεί το γεγονός ότι δομείται πάνω σε αρχές που είναι άμεσα συνδεδεμένες με το διαχωρισμό των φύλων, με όλους τους διαχωρισμούς, βασικά. Τα κράτη είναι βασισμένα στους διαχωρισμούς ξεκινώντας από το έμφυλο, από το διαχωρισμό μεταξύ άνδρα-γυναίκας, όπως λέγαμε. Θεωρώ απαραίτητο, αναγκαίο να υπάρχει αυτό το σύστημα της ίσης κατανομής της συμμετοχής στα πράγματα, μιλώντας για μια μετεπαναστατική κοινωνία. Το σύστημα σήμερα το θεωρώ υποκρισία. Θεωρούνε ότι “ξεπλένουν” τα ζητήματα των διαχωρισμών, οποιουδήποτε διαχωρισμού, με το να “ανοίγουν” την πόρτα στις γυναίκες να συμμετέχουν υποχρεωτικά. Τις γυναίκες που στην ουσία γίνονται φερέφωνα για να αναπαράγουν σεξιστικά μοντέλα, εφόσον θεωρούν και οι ίδιες, ότι μέσα από τα υπάρχοντα συστήματα εξουσίας, μπορούν να παρέμβουν και να επιλύσουν ζητήματα,

όπως είναι το γυναικείο. Κατ' αρχήν ο ίδιος ο καπιταλισμός έχει εμπορευματοποιήσει και την γυναίκα και τον άνδρα, έτσι; Δηλαδή μόνο και μόνο αυτό τον παράγοντα να πάρεις, πολιτισμικά, οικονομικά, η γυναίκα είναι εντελώς αποικιοποιημένη. Όχι μόνο δεν υπάρχει περίπτωση να λυθεί το πρόβλημα, το εξωραΐζεις. Αυτή είναι η άποψή μου.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Μάλιστα.

Π. Ρούπα: Οι επαναστάσεις έχουν και λίγο παιδαγωγικό χαρακτήρα. Εκτός από το ζήτημα της ίσης συμμετοχής, το άλλο που κάνουν στη Ροζάβα, είναι ότι οι γυναίκες έχουν δικά τους δικαστήρια. Ναι, πιστεύω ότι κάποια ζητήματα πρέπει να επιλύονται από γυναίκες, όπως για παράδειγμα αυτά της βίας πάνω στη γυναίκα. Από δικαστήρια γυναικεία. Αυτό που κάνουν στη Ροζάβα εμένα με βρίσκει απολύτως σύμφωνη. Στη Ροζάβα αυτό που έχουν καταφέρει, είναι μια γυναικεία Επανάσταση. Αυτές εκεί έχουν προχωρήσει αρκετά βαθιά και σε σχέση με την ιστορία, την κοινωνική ιστορία και σε σχέση με το ρόλο της γυναίκας και με τη γυναικεία επανάσταση. Το γεγονός ότι είναι όλες μαχήτριες, συμμετέχουν σε έναν ένοπλο αγώνα, συγχρόνως δομούν κοινωνίες, δομούν κοινωνικές-πολιτικές-οικονομικές δομές, έχουν συνεταιρισμούς, πολεμάνε, έχουν δικά τους δικαστήρια. Όλα αυτά συνιστούν ένα φαινόμενο που πρέπει να μας απασχολήσει σοβαρά σαν γυναίκες. Όπως έχουν λειτουργήσει και το μοντέλο που προτείνουν και ακολουθούνε, είναι ένα καλό παράδειγμα.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Να διαβάσω μια ερώτηση που έχει έρθει από κάποιο σύντροφο. Λέει εδώ πέρα ότι υπάρχει τάση στο σημερινό φεμινιστικό κίνημα πως π.χ., μια γυναίκα που ανήκει στην ακροδεξιά πτέρυγα, είναι θύμα της πατριαρχίας και δεν ευθύνεται γι' αυτή την πολιτική της θέση. Λέει: Ποιά είναι η γνώμη σου πάνω σε αυτό;

Π. Ρούπα: Ε, δε νομίζω ότι θα πρέπει να τις θεωρούμε και ανεύθυνες! Σίγουρα θα υπάρχουν στο άλλο στρατόπεδο ουκ ολίγες γυναίκες. Αυτό δεν σημαίνει ότι επειδή είναι γυναίκα ή επειδή είναι η θέση της γυναίκας μέσα στην ιστορία αυτή που είναι, δεν θα υπάρχουν και γυναίκες θήτες στο αντίπαλο στρατόπεδο. Εννοείται πως θα υπάρχουν τέτοιες γυναίκες. Εννοείται επίσης, ότι δεν μπορούμε να συμμαχήσουμε με μια τέτοια γυναίκα. Και εννοείται ότι είτε είναι είτε δεν είναι θύμα, από τη στιγμή που αρχίζει και συμπεριφέρεται σαν θήτης δεν μπορείς να της συμπεριφέρεσαι σαν θύμα. Ή να της φερόσουν καλύτερα από ότι σ' έναν άνδρα. Είναι διαφορετικός ο τρόπος προσέγγισης γιατί μια φασιστική ομάδα είναι κατ' αρχήν μια καθαρή μορφή, χωρίς καθόλου περιτύλιγμα, του φαλλοκρατικού μοντέλου πολιτικής δομής. Οπότε εντάξει, είναι λίγο προχωρημένο το γεγονός ότι υπάρχουν γυναίκες σε τέτοιες ομάδες. Αλλά η αλήθεια είναι, βλέποντας τη προέκτασή του, δεν είναι κάτι που δε το συναντάς σε άλλους χώρους έξω από αυτούς που να υπάρχει η ίδια η βάση, τα ίδια τα ερεθίσματα για μια γυναίκα να βρεθεί δίπλα σε κάτι τέτοιους άνδρες. Νομίζω ότι είναι θέμα της κατάστασης που έχει περιπέσει μια γυναίκα. Είναι θέμα εξαθλίωσης, αυτό το αναγνωρίζω αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι όταν την έχεις απέναντί σου δεν θα την αντιμετωπίζεις. Δεν ξέρω αν απάντησα;

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ναι, ναι.

Σύντροφος J.: Μια ερώτηση σχετικά με τη παιδεία θέλω να θέσω. Υπάρχουν πολλά παιδιά που λένε να γίνει επανάσταση για να σταματήσουν τα σχολεία, να μην υπάρχουν τα σχολεία και κάτι τέτοια. Ποια είναι η γνώμη σου πάνω σε αυτό;

Π. Ρούπα: Κατ' αρχήν πιστεύω ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι απαράδεκτο, είναι τελείως λάθος. Βασίζεται πάνω σε μια δομή η οποία εξυπηρετεί συγκεκριμένα συμφέροντα: Τα συμφέροντα δημιουργίας πολίτη υπηκόου του κράτους και ενός ανθρώπου που θα είναι παραγωγικός, χρήσιμος για την καπιταλιστική

παραγωγική διαδικασία. Το μοντέλο είναι λάθος, παρ' όλο που έχουν κάνει κάποια βήματα στην εκπαιδευτική κοινότητα οι άνθρωποι που διδάσκουν και δείχνουν λίγο πιο “εξελιγμένο” τρόπο προσέγγισης των παιδιών. Παρ' όλο που δεν υπάρχει η αυταρχία σε τέτοιο βαθμό όπως όταν πήγαινα εγώ σχολείο, παρ' όλα αυτά, ακόμα και τα βιβλία τους είναι απαράδεκτα απ' ό, τι έχω δει. Και η ιστορία ειδικά. Συνεπώς, το ζήτημα της εκπαίδευσης σε μια επανάσταση, κατ' αρχήν, δεν πρόκειται να απαλειφθεί. Δεν υπάρχει περίπτωση να μην υπάρχουν σχολεία. Απλά, πρέπει να υπάρχουν άλλα σχολεία! Άλλα σχολεία, με άλλο εκπαιδευτικό υπόβαθρο, με άλλα πρότυπα, με άλλη ιστορία και με άλλες κατευθύνσεις. Βασικά, να υπάρχουν σχολεία που φτιάχνουν άλλους ανθρώπους, ελεύθερους ανθρώπους και όχι όπως αυτό που ισχύει σήμερα. Και επειδή αναφερθήκαμε στα παιδιά πηγαίνοντας πιο πίσω νομίζω ότι όλο το εκπαιδευτικό ζήτημα, από την οικογένεια είναι προβληματικό για μένα και έτσι προβληματικό προχωράει και στο σχολείο. Η ίδια η οικογένεια είναι πρόβλημα το πώς αντιμετωπίζει τα παιδιά.

Επειδή με έχει απασχολήσει γιατί έχω και ένα παιδί αντιμετωπίζω ένα σοβαρό πρόβλημα από τότε που ήμουν και στη “παρανομία” μόνη μου με το παιδί –τόρα μιλάω και λίγο βιωματικά– όπου βλέπω παιδαγωγικά μοντέλα μέσα στην οικογένεια, τα οποία είναι απαράδεκτα, ακόμα και από ανθρώπους που είναι “υποτίθεται” μορφωμένοι, ευκατάστατοι, όχι από ανθρώπους που δεν ξέρουν πώς να συμπεριφερθούν σε ένα παιδί.

Κατ' αρχήν το παιδί υφίσταται τη σχέση της εξουσίας σε μια απόλυτη μορφή. Οι γονείς έχουν αναπόφευκτα μια σχέση εξουσίας και για να την πολεμήσουν πρέπει να ανατραπεί εντελώς ο τρόπος που βλέπουν οι ίδιοι οι γονείς τα παιδιά. Και μετά από εκεί να προχωρήσουμε στο ζήτημα της εκπαίδευσης και του σχολείου. Είναι πάρα πολύ μεγάλη αυτή η συζήτηση και πάρα πολύ ωραία. Πιστεύω ότι τα παιδιά είναι πιο αδικημένα όλων, ακόμα περισσότερο και από τις ίδιες τις γυναίκες. Γιατί στη πορεία τους, είτε είναι αγόρια είτε κορίτσια – ιδίως τα κορίτσια– καταπιέζονται πάρα πολύ και μέσα στην οικογένεια ακόμα, και θα τους επιβληθούν τα μοντέλα του σύγχρονου ανθρώπου με όλους τους διαχωρισμούς που κουβαλάνε και τα φύλα μεταξύ τους. Μπορεί να φαίνομαι πολύ αυστηρή, αλλά πιστεύω ότι έχω δίκιο σε σχέση με το πώς διαχειρίζονται τα παιδιά μέσα στην οικογένεια, ακόμα και σήμερα. Κατ' αρχήν ένα στοιχείο που δείχνει το μέγεθος αυτής της εξουσίας στην εποχή μας αποκαλύφθηκε μέσα στην καραντίνα: Η βία πάνω στα παιδιά και τις γυναίκες ενώ οι οικογένειες είναι κλεισμένες μέσα στα σπίτια. Ειδικά τα παιδιά είναι στην πιο αδύναμη θέση, ενώ μια γυναίκα μπορεί να αντιδράσει, να “επαναστατήσει”, μπορεί να εξεγερθεί, να σηκωθεί να φύγει, να βρει καταφύγιο, να πάει κάπου αλλού, σε μια δομή κλπ. Το παιδί δε μπορεί να το κάνει αυτό από μόνο του, πρέπει να το πάρει μια γυναίκα και να φύγει. Δεν έχει φωνή. Τα παιδιά –για μένα– δεν έχουν δικαιώματα. Τα δικαιώματά τους ασκούνται μέσω των γονέων. Και ούτε αυτά αντιλαμβάνονται αν έχουν δικαιώματα. Οπότε πιστεύω ότι είναι τα πιο αδικημένα απ' όλους.

Σύντροφος: .... Απευθύνει ερώτηση (δεν ακούγεται)

Π. Ρούπα: Συγγνώμη δεν σε άκουσα.

Σύντροφος J.: Λοιπόν, για τα σχολεία θέλω να πω κάτι τελευταίο. Πώς φαντάζεστε εσείς τα σχολεία μετά την επανάσταση αν θα υπάρχουν; Και πώς, γιατί κατά γνώμη μου θα πρέπει να βασίζονται σε μια συμπεριφορά που θα κάνουν το άτομο “περίεργο” ώστε να κατασκευάσει μόνο του τη γνώση του.

Π. Ρούπα: Τώρα θα σου μιλήσω λίγο προσωπικά. Δεν είναι κάτι που το έχω δουλέψει ούτε με συντρόφους, αλλά το έχω βγάλει ως συμπέρασμα με βάση πάλι τα δικά μου βιώματα. Αυτά που είπες, είναι το “κλειδί” για τη λύση του προβλήματος. Δηλαδή, ότι το παιδί πρέπει να προηγείται και να ακολουθεί από πίσω ο μεγάλος, είτε είναι γονιός είτε είναι δάσκαλος. Αυτό σημαίνει για μένα ότι μια εκπαίδευση ελευθεριακή σήμερα, θα έπρεπε να είναι εξατομικευμένη. Δηλαδή, το σημερινό σύστημα εκπαίδευσης απευθύνεται σε ένα

μέσο όρο παιδιών και αντιμετωπίζει με αυτήν την οπτική όλα τα παιδιά. Τα παιδιά δεν είναι καθόλου ίδια μεταξύ τους. Το καθένα είναι μια διαφορετική προσωπικότητα, με διαφορετικά ταλέντα, με διαφορετικές προτιμήσεις και διαφορετικές τάσεις. Οπότε για να είναι ένα σχολείο πραγματικά ελευθεριακό, θα πρέπει να ενισχύσει αυτές τις τάσεις και για να τις ενισχύσει, το παιδί θα πρέπει να είναι ελεύθερο να τις εκφράσει, να τις δείξει. Οπότε εσύ, από πίσω του πρέπει να πηγαίνεις και να το στηρίζεις. Ένα πρόβλημα που αντιμετώπιζα εγώ και με το γιο μου σε σχέση με το σχολείο, ήταν ότι αναζητούσα ένα σχολείο το οποίο να εξατομικεύει την εκπαίδευση και δεν έβρισκα. Ή μάλλον βρήκα, αλλά ήταν ένα ιδιωτικό σχολείο και ήταν πάρα πολύ ακριβό, οπότε δεν είχε πάει. Αυτό βέβαια τώρα το μοντέλο που χρησιμοποιούσε εκείνο το σχολείο, είναι αρκετά ξεπερασμένο. Από ένστικτο περισσότερο, περισσότερο προσπαθώντας να δω μέσω της αναρχικής κοσμοθεωρίας μου το πώς θα έπρεπε να είναι ένα εκπαιδευτικό σύστημα για να “χωρέσει” μέσα ο γιος μου, βρήκα ότι δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα. Δηλαδή, η ισοπεδωτική εκμάθηση και η δημιουργία ενός μέσου όρου στα παιδιά, έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά τα οποία μπορεί να έχουν κάποια δυνατότητα κάπου, να μην την εκφράσουν ποτέ, να μην την ανακαλύψουν ποτέ. Και άλλα παιδιά που έχουν κι άλλες δυνατότητες, να φθάνουν σε σημείο να παραιτούνται γιατί δεν μπορούν να παρακολουθήσουν αυτά που τους διδάσκουν. Έχουν άλλους χρόνους, άλλες προτιμήσεις. Δεν είναι δυνατόν να έχεις την απαίτηση τα παιδιά να μαθαίνουν ταυτόχρονα τα ίδια πράγματα. Έχουν άλλους χρόνους σε διαφορετικά μαθήματα. “Τρέχουν” πιο πολύ στο ένα, “τρέχουν” πιο πολύ στο άλλο. Αντικείμενο μάλλον, όχι μαθήματα. Συνεπώς, επιγραμματικά –τελείως γενικά τώρα μιλώντας–, σε ένα ελευθεριακό σχολείο για μένα, πρέπει η εκπαίδευση να είναι εξατομικευμένη τουλάχιστον όσον αφορά το ζήτημα των ιδιαίτερων ταλέντων που πρέπει να αναζητήσει κάποιος στα παιδιά. Να τα αφήνει ελεύθερα και να ακολουθεί πίσω τους. Βέβαια αυτό θέλει μια άλλη καλλιέργεια και άλλη κουλτούρα και από τους δασκάλους, έτσι; Είναι και αυτό θέμα εκπαίδευσης, επαναστατικής εκπαίδευσης. Δεν ξέρω αν κάλυψα την ερώτηση.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Μια άλλη ερώτηση.

Σύντροφος Φ.: Θέλω να επιστρέψω πάνω σε αυτό που λες και εσύ για την εκπαίδευση γιατί και η δομή του σχολείου όπως είναι το κτήριο, όπως είναι οι τάξεις, οι αίθουσες κλπ, δεν μπορούν να προωθήσουν μια ελευθεριακή εξατομικευμένη εκπαίδευση όπως την αναφέρεις γιατί είναι μια δομή κατακόρυφα δομημένη. Επομένως, είναι πολύ δύσκολο να συμβεί κάτι τέτοιο. Και επίσης, άμα υπάρχει και το θέμα του ανταγωνισμού των εξετάσεων κλπ που είναι μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι ακόμα χειρότερο. Θα πρέπει να είναι κάτι ξεκομμένο για να μπορέσει να λειτουργήσει αυτό το πράγμα. Οπότε είναι πολύ δύσκολο να το βρεις τουλάχιστον σε γυμνάσιο, λύκειο.

Π. Ρούπα: Εννοείται όλα αυτά είναι πρόβλημα.

Σύντροφος Φ.: Ίσως σε ένα ιδιωτικό δημοτικό μπορεί να βρεθούν.

Π. Ρούπα: Κάποια πειραματικά πιο “προχωρημένα”, που βασίζονται σε κάποιες “σχολές” που δεν είναι καν ελληνικές έχουν επιχειρήσει κάποια τέτοια μοντέλα...

Σύντροφος Φ.: Η Μοντεσσόρι για παράδειγμα.

Π. Ρούπα: Ορίστε;

Σύντροφος Φ.: Η μέθοδος Μοντεσσόρι που διδάσκεται σε κάποια ιδιωτικά...

Π. Ρούπα: Ναι, ναι αυτό. Και υπάρχει και άλλο ένα, δεν θυμάμαι το όνομά του, που προέρχεται από ένα ιταλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Κατ' αρχήν πέρα του ότι είναι ιδιωτικά, έχει κι αυτό την προβληματική του, δεν τα έχω παρακολουθήσει και δεν τα γνωρίζω. Όμως ως προς τον πυρήνα του ζητήματος που συζητάμε το ζήτημα της εξατομίκευσης της εκπαίδευσης και το να παίρνουν τα παιδιά τις πρωτοβουλίες, ακόμα και στο τι θα μάθουν, νομίζω ότι είναι καθοριστικό. Και ειδικά όσο μεγαλώνει το παιδί, θα πρέπει να του δίνεται η δυνατότητα – και αυτό που πρέπει βασικά να κάνει ο δάσκαλος–, να οξύνει το κριτικό του πνεύμα, να το κάνει ο δάσκαλος να αναζητάει το ίδιο τη γνώση. Και όχι να το “μπουκώνει” με γνώσεις. Και επίσης, εννοείται ότι οι εξετάσεις είναι κάτι ισοπεδωτικό. Μόνο και μόνο το άγχος που προκαλεί, είναι ένα πρόβλημα που σίγουρα κοστίζει πάρα πολύ στη ψυχολογία του παιδιού. Και επίσης, να δούμε και το σημερινό σχολείο ειδικά, έχει γίνει τόσο απαράδεκτο γιατί έχει εξειδικεύσει τόσο πολύ τις γνώσεις, που στο τέλος καταλήγουν τα παιδιά να μπαίνουν στα πανεπιστήμια, να βγαίνουν από αυτά και να είναι λειτουργικά αναλφάβητα. Και αυτό δεν το λέω εγώ. Το λένε δάσκαλοι, καθηγητές. Μπαίνουν παιδιά, που υποτίθεται, είναι πολύ καλοί μαθητές, σε πολύ καλές σχολές, τελειώνουν με πολύ καλούς βαθμούς, βγαίνουν και δεν μπορούν να εκφραστούν, για παράδειγμα. Δεν μπορούν να εκφράσουν ή να λύσουν ένα ζήτημα μόνοι τους. Είναι σαν μηχανάκια, τα οποία έχουν εξειδικευτεί σ' ένα πολύ συγκεκριμένο πράγμα. Ειδικά τα πανεπιστήμια όπως έχουνε δομηθεί τώρα είναι η εξειδίκευση της εξειδίκευσης. Είναι, σαν να βγάζουν ένα “εργαλείο” μέσα σε μια μεγάλη μηχανή, η οποία δεν ξέρεις καν πώς λειτουργεί. Δεν έχεις καν ιδέα για τη συνολική της λειτουργία. Δεν ξέρω αν σε κάλυψα.

Σύντροφος Φ.: Ναι.

Σύντροφος Α.: Καλησπέρα συντρόφισσα. Με βάση την κουβέντα που αναπτύχθηκε από το εκπαιδευτικό..

Π. Ρούπα: Με βάση τι;

Σύντροφος Α.: Το εκπαιδευτικό. Επειδή ... (δεν ακούγεται καλά). Πάνω-κάτω εμένα μου λύθηκαν οι απορίες με τον σύντροφο πριν που μιλούσατε. Εγώ θέλω να σε ρωτήσω: Πιστεύεις δηλαδή, ότι μπορεί να υπάρξει μια δημόσια εκπαίδευση απαγκιστρωμένη από την κρατική εξουσία, από το κράτος;

Π. Ρούπα: Μακάρι να μπορούσαμε να το κάνουμε, μακάρι! Μακάρι να μπορούσαμε να φτιάξουμε εμείς τέτοια σχολεία, μακάρι. Ένα πράγμα το οποίο θα ήθελα πολύ να προσπαθήσουμε, είναι αυτό.

Σύντροφος Α.: Επίσης, να επεκτείνω λίγο την ερώτηση, εφόσον καταφέρει αυτό μια κοινωνία στο δικό της τοπικό επίπεδο, μετά από μια δική της επαναστατική διαδικασία, οι γείτονες χώρες, άλλες χώρες, άλλοι τόποι οι οποίοι δεν θα έχουν ακολουθήσει μια τέτοια διαδικασία ποια θα είναι σχέση, πώς θα μπορέσουν οι πολίτες, οι οποίοι θα έχουν μεγαλώσει και θα έχουν πάρει μια εκπαίδευση όπως τη φανταζόμαστε εμείς να συνδιαλλαχτούν, πώς να το πούμε; ... Να προχωρήσουν στο μορφωτικό τους επίπεδο, ακόμα και σε άλλο μέρος, σε άλλο τόπο, εφόσον κάποιος θέλει να φύγει, θέλει να κάνει κάτι άλλο, θέλει να ακολουθήσει έναν άλλο δρόμο; Τώρα προσπαθώ να κάνω μια ερώτηση σε πλαίσια ρεαλισμού, έτσι;

Π. Ρούπα: Αν δηλαδή, κάνεις κάτι το οποίο να μπορεί να αναγνωριστεί εννοείς;

Σύντροφος Α.: Ναι, εφόσον η εκπαίδευση...

Π. Ρούπα: Δηλαδή, να πάρει κάποιος ένα απολυτήριο από ένα ελευθεριακό σχολείο και να μπορέσει να πάει μετά σε ένα πανεπιστήμιο. Αυτό εννοείς;

Σύντροφος Α.: Ναι, αφού η εκπαίδευση αυτή τη στιγμή γίνεται στα πλαίσια της αναγνώρισης της εξειδίκευσης στα πρότυπα των αγορών, πώς θα το μπορέσει αυτό μια κοινωνία που θα έχει πολίτες οι οποίοι μπορεί να θέλουν να επικοινωνήσουν, να κοινωνήσουν τη μόρφωση και τη γνώση τους με άλλους τόπους; Αυτή είναι μια ερώτηση. Θα είχα περιέργεια να ακούσω.

Π. Ρούπα: Δεν το έχω λυμένο. Αλλά έχω την εντύπωση ότι αν δοκιμάσαμε, θα μπορούσαμε να δημιουργούσαμε κάποια τέτοια σχολεία, τα οποία βέβαια, θα μπορούσαν με κάποιους από αυτούς, δηλαδή μαθητές, βγαίνοντας από αυτά τα σχολεία να αναζητήσουν ένα δρόμο σε κάποιο τέτοιο πανεπιστήμιο. Με τη μόνη διαφορά ότι θα πρέπει να είναι πολύ κριτικοί απέναντί τους. Δηλαδή, αν υποθέσουμε ότι από ένα τέτοιο σχολείο βγαίνει ένα παιδί το οποίο πάει, τι να πω τώρα, σε μια σχολή στην ΑΣΟΕΕ –που είναι από τις σχολές που σπουδάζουν το κατ’ εξοχήν κυρίαρχο οικονομικό μοντέλο–, με συγκεκριμένη οπτική, θα μπορούσε να έχει φτιάξει τέτοιες κριτικές αντιλήψεις που θα μπορούσε να μπει μέσα σ’ αυτό και να το “ξετινάξει”. Δεν ξέρω, να το “ανατρέψει”, να παρέμβει και να ανατρέψει λογικές. Δεν νομίζω ότι θα είναι κάτι απαγορευτικό. Δεν ξέρω αν είναι τόσο δύσκολο.

Το δύσκολο είναι να μπορέσεις να βρεις ανθρώπους που να το οργανώσουν και που να μπορούν να το βάλουν μπροστά. Αλλά πιστεύω ότι αυτά τα σχολεία σήμερα θα πρέπει να λειτουργούν μέσα στα πλαίσια του υπάρχοντος κρατικού συστήματος. Δηλαδή, θα πρέπει να βρεις ένα τρόπο να το αναγνωρίσουν ώστε να παίρνει το παιδί ένα απολυτήριο από εκεί και να είναι απολυτήριο κανονικού σχολείου. Απλώς θα είναι άλλο σχολείο. Είναι μια εκτίμηση αυτό, μια σκέψη που κάνω. Έχω την εντύπωση ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Σύντροφος Φ.: Εφόσον θεωρούμε την εκπαίδευση ως θεμέλιο λίθο ενός πολιτισμού, μιας πρότασης ενός πολιτισμού πάνω σε μια διαφορετική κοινωνία ...

Π. Ρούπα: Θα σε διακόψω λίγο, συγγνώμη. Και στην Ισπανία πριν την επανάσταση, είχαν πολλά τέτοια σχολεία οι αναρχικοί που συνυπήρχαν δίπλα στα επίσημα σχολεία, τα οποία τα ήλεγχε τότε η εκκλησία. Τα σχολεία των αναρχικών ήταν ελευθεριακά και πολύ προχωρημένα. Τα ονόμαζαν ορθολογικά σχολεία γιατί δεν δίδασκαν καθόλου θρησκευτικά. Ήταν πολύ απομακρυσμένα από τη λογική των θρησκευτικών. Έδιναν βάση στις επιστήμες, ήταν αρκετά ελεύθερα σχολεία και λειτουργούσαν μέσα σε ένα καθεστώς, το οποίο δεν ήταν καθόλου ανεκτικό. Απλά, είχαν και ισχύ –θα μου πεις τότε– οι αναρχικοί μεγάλη, είχαν αρκετή δύναμη. Αλλά δε νομίζω ότι κάτι τέτοιο δεν θα ήτανε εφικτό να γίνει και στην Ελλάδα. Σε ένα πιο προχωρημένο επίπεδο θα μπορούσαμε να δούμε και σχολές πανεπιστημιακές. Αλλά εδώ δεν μπορούμε να δομήσουμε ούτε ένα σχολείο δημοτικό... Βέβαια από ένα τέτοιο δημοτικό σχολείο το να βγει ένας μαθητής και να πάει σε ένα σχολείο του υπάρχοντος συστήματος, ναι, θα είχε σοβαρό πρόβλημα προσαρμογής, αυτό είναι αλήθεια.

Σύντροφος Α.: Επειδή η θέση του σχολείου, η θέση της εκπαίδευσης –επειδή είχε γίνει λόγος πριν με το σύντροφο (Μαζιώτη) που μιλούσαμε– ότι το σχολείο θα είναι κομμάτι του δήμου, ότι θα δημοτικοποιηθεί.

Π. Ρούπα: Ναι, ναι.

Σύντροφος Α.: Και επειδή εντάξει, ρεαλιστικά μιλώντας υπάρχουν εκατοντάδες σχολεία, εκατοντάδες-χιλιάδες χώροι εκπαίδευσης, αυτό θα είναι κομμάτι του δήμου; Ο κάθε δήμος θα έχει ευθύνη γι’ αυτά; Υπάρχει κάποια σκέψη πάνω σε αυτό;

Π. Ρούπα: Ναι, νομίζω ότι ένα κεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν θα είχε νόημα. Η αλήθεια είναι ότι θα πρέπει να ευνοείται και να ενισχύεται η αυτονομία των δήμων. Γιατί οι δήμοι δεν είναι απλώς χώροι συνύπαρξης ή αποφασίζουν απλώς κάτι και στέλνουν κάποιους εκπροσώπους σε κάποιο όργανο, είτε

περιφερειακό είτε και κεντρικό αλλά θα έχουν πλήθος αρμοδιότητες τις οποίες θα τις υλοποιούν από μόνοι τους. Αυτή τελικά είναι και η σύγκρουση με το σύγχρονο κράτος που θέλει να ελέγχει τα πάντα. Θέλει να ελέγχει εντέλει όλες τις εξουσίες: τη δικαστική εξουσία, την εκτελεστική εξουσία, τη νομοθετική. Θέλει να ελέγχει τα εκπαιδευτικά ζητήματα, τα πολιτισμικά ζητήματα, τα πάντα. Σε ένα τέτοιο μοντέλο κοινωνικής οργάνωσης, εννοείται, ότι δεν έχει ρόλο μια κεντρική επιτροπή, για παράδειγμα. Οι δήμοι μπορούν να το επιλύσουν μια χαρά μόνοι τους, αναλόγως τις ανάγκες της περιοχής, αναλόγως της τάσης της περιοχής, τις προτιμήσεις των ανθρώπων.

Κάποιες που είναι ορεινές μπορεί να δίνουν το βάρος τους σε άλλες μορφές εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, μπορεί αυτές να έχουν να κάνουν με την κτηνοτροφία και να ενδιαφέρει πιο πολύ τους ανθρώπους να ασχοληθούν μ' αυτό. Ή τη γεωργία σε ένα συγκεκριμένο τομέα που μπορεί να αφορά την πανίδα σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό σημείο της Ελλάδος. Χίλια δύο. Ή σε ένα νησί, κάτι άλλο. Οπότε, το να βάζεις μια κεντρική στρατηγική και να τη "φοράς" σε όλους τους δήμους από το κέντρο, αυτό νομίζω ότι είναι κρατική λογική και όχι επαναστατική. Δεν έχει σχέση με αυτό που προτείνουμε εμείς. Δεν ξέρω αν έγινε κατανοητό.

Σύντροφος Θ. (συντονιστής): Ένας σύντροφος έχει μια ερώτηση.

Π. Ρούπα: Σύντροφοι πρέπει να κλείσω τώρα. Πήγε 9:00, συγνώμη.

Σύντροφος: Να είσαι καλά συντρόφισσα.

Ακούγονται συνθήματα: **“ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΟ**

ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ”

Π. Ρούπα: Να είστε καλά συντρόφισσες και σύντροφοι.

Συνθήματα: **“ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑ ΚΕΛΙΑ”**

Π. Ρούπα: Καληνύχτα.